

NA ZMIJSKOJ RIJECI

U. H. Wilken

NA ZMIJSKOJ RIJECI

»Laso« Nova serija 1975.

U. H. Wilken: NA ZMIJSKOJ RIJECI

Naslov originala: DER LEDERNACKENMANN

(Copyright: Pabel — Verlag, Rastatt)

Recenzija: Fedor Hanžeković, filmski režiser i publicist

Prijevod: Jasna Manolić, prevodilac

«Laso» — Izdavač OOUR izdavačke djelatnosti «Vjesnik» Zagreb Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković —
— Tisak OOUR novinsko-revijačna štamparija i OOUR TMG «Vjesnik»,
Zagreb Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1974.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA,
Zagreb

Cijena 4 d. Za inozemstvo: DM 1,60; ASCH 8; SFRS 1; HFL 1,30

Ostodobeno plaćanje oduzeto na prometi mišljenjem Republičkog sekretarijata za
prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRB broj 4935/2 — 1972 od 28 XI 1972

I

Čovjek je nepomično stajao u tami stabala. Sivo lice bilo mu je skamenjeno. Srce sleđeno. Kiša je lijevala kroz granje. Lišće se zbog naleta vjetra okrenulo prema kućici. Mutna žuta svjetlost prodirala je kroz prozore s navučenim zastorima. Prozorski su kapci jednolično lupali.

Odjednom se vrata otvore. Zraka svjetla bljesne na ulazu i uokviri tamnu spodobu koja se pažljivo ogledavala. Zatvorivši vrata za sobom, čovjek je krenuo, podigavši okovratnik duge vjetrovke.

Iznad doline sijevale su žarke munje i obasjavale padinu doline, grad i osamljenu kuću blijedim svjetlom. Vjetar je tresao gusto grmlje i krošnje drveća.

Oluja je muklo tutnjala.

Nitko nije vidio ni čuo kad je čovjek ispod drveća polagano izišao iz tame i krenuo prema kućici. Drugog muškarca, onog koji je napustio kuću, nije više bilo na vidiku.

Neznanac je zastao tik pred vratima.

U kući je vladala tišina.

Negdje u dolini žestoko tresnu munja. Mrakom se prolomi snažna grmljavina. Vjetar je fijukao kroz dolinu. Kiša je udarala o kuću. Olu-

ja je nadglasala škripu vrata. Hladnoća i vlaga su se uvukle u kuću. Vrata su se zatvorila. Čovjek je stajao unutra.

U susjednoj prostoriji zaškripi ležaj. Vatra u kaminu jače zapucketa.

U pokrajnjoj sobi neka se mlada žena ovije kućnom haljinom. Osluškujući, nagne se naprijed. Osjetila je da je netko iznenada u kući, iako nije ništa čula ni vidjela.

— Jesi li to ti, John? — tiho zapita.

Čovjek u predsoblju nije odgovorio. Kiša se cijedila s njegova odijela. Pokraj njegovih čizama stvarale su se lokvice vode. Teški kolč u desnici blistao je pod zrakom svjetla. Kišne kapi su biserno sjale na dugom dršku.

— John...? — Ponovo kliknu mlada žena.

Čovjek je i dalje šutio. Na njegovu licu, sivom poput pepela, pojavile su se mrlje. Nije se micao, stajao je kao skamenjen pred vratima.

— John, odgovori napokon!

Mlada se žena približavala vratima predsoblja.

Zategla je pojas oko kućne haljine i letimično poravnala kosu.

— Zar si se vratio, John? Misli-
la sam da ćeš...

Zanimjela je, zastavši na vrati-
ma što su vodila u predsoblje, i za-
panjeno promatrala čovjeka. Nije
mogla izustiti ni riječi. Vidjela je
teški revolver u muškarčevoj ruci i,
silno uplašena, odmahivala glavom.
Molećivo je podigla ruke. Smrtni
strah je unakazio njezino lijepo
lice. Metak je muklo odjeknuo.

Oluja je bjesnila.

Zena se beživotno sruši pokraj
vratnica. Predsoblje se ispuni di-
mom od baruta. Svjetiljka zatrepe-
ri. Mrtve su oči gledale u prazninu.
Čovjekova sjena klizne preko beži-
votna ženina lica. Polagano je oti-
šao u spavaću sobu i pogledao sliku
koja je prikazivala tek vjenčani
mladi par. Drškom kolta srušio ju
je s noćnog ormarića, a onda počeo
naglo otvarati ladice ormara. U
hladnom je bijesu sve izbacio, nast-
vio tražiti i napokon našao ono što
je tražio — novac. Strpao ga je
ispod vjetrovke, prekoračio mrtvu
ženu i izišao iz kuće, pa pažljivo
zatvorio vrata. Kiša je šibala njego-
vo ukočeno lice. Voda je poput suza
tekla njegovim obrazima i kapala
na maramu oko vrata.

Pognut, potrci kroz kišu.

Nitko u gradu nije čuo metak.

U to je vrijeme šerif otvorio vra-
ta svog ureda i pogledao na ulicu.
Kiša se slijevala preko krovova.

— Odvratno vrijeme — zastenjao
je — a ja moram u obilazak.

Pod dugim zrakama svjetla iz sa-
luna blistale su lokve. U dolini je
teško i muklo tutnjalo. Munje su
parale crnilo neba. Vjetar je tjerao
kišu ispod izbočenih krovova. Voda
je zapljuskivala šerifove noge.

Negdje u jednom od stražnjih dvori-
šta tugaljivo je cvilio pas.

Šerif ugleda neku tamnu spodo-
bu... prijeko, ispod krovova... a u sli-
jedećem trenutku spodoba već ne-
stade.

Polagano je gacao po daskama
obloženom pješačkom putu, sa spu-
štenom puškom. Pred ulazom u sta-
ju za iznajmljivanje konja zastane.
Svjetiljka ispred ulaznih vrata že-
stoko se njihala ovamo-onamo i ba-
cala nemirnu sjenu na velike lokve.
U staji je gorjelo svjetlo.

Šerifove su čizme napola utonule
u raskvašeno tlo. Teško dišući, odš-
krinuo je vrata.

Oba stranca koja su od sinoć bo-
ravila u gradu čučala su u slami i
pušila.

— Ogavno vrijeme, zar ne? —
promrmlja jedan, razvuče lice puno
brazgotina kao da se htio nasmiješi-
ti i ispuhne plavičasti dim između
tankih usana.

Mladi crnokosi čovjek pokraj nje-
ga ne izgovori ni riječi.

— Da — otegnuto se suglasi šerif
— vrijeme je ogavno. Čovjek zaista
ne bi želio biti na putu, zar ne? Na-
mjeravate li vas dva duže ostati u
gradu?

— Ne. Produžit ćemo čim prođe
oluja.

— Vi mi se, prijatelju, činite poz-
natim. Jesmo li se već negdje vidje-
li?

— Nemoguće, šerife — odgovori
crnokosi stranac. — Hoćete li odi-
grati jednu igru s nama? — Karte
za poker kliznule su u njegove
ruke.

— Ne, moram dalje.

Šerif se nevoljko ogledao i napu-
stio staju. Psujući, vraćao se po vje-
tru i kiši natrag na ulicu.

U jednom od saluna iznenada zavlada mrtva tišina. Vratnice su se još njihale. Suživši oči, šerif je gledao prema salunu i osluškivao. Nije čuo glazbu, nikakvog glasa. Nitko se nije smijao, kao inače.

Netko je stajao pokraj vrata, leđima okrenut mračnoj ulici. Šerif nije mogao prepoznati čovjeka.

— Pojest ću svoje čizme ako ovdje ne bude pucnjave! — ljutito je promrmeljao i izišao na ulicu. Duboko je utonuo u blato. Psujući, probijao se naprijed.

Doći će prekasno.

U salunu su dva muškarca stajala jedan nasuprot drugome, oba mokra od kiše. Jedan je bio naslonjen o bar, drugi je stajao pokraj vrata. Nisu izmijenili ni riječi.

Čovjek se kruto odmakne od bara i pripremi. Podrugljiv smijesak unakazi njegovo lice. Desnica mu se u obliku pandži raširi iznad revolvera za opasačem.

Muškarac pokraj vrata... to će se poslije saznati ... već je u drugim salunima popio tri viskija. A ipak je bio sasvim priseban, ispunjen nemilosrdnom odlučnošću.

Njegove su se ruke odjednom trznule nadolje, zvučno zahvatile drške koltova i izvukle ih. Hici su zloćudno prasnuli. Meci pogodiše jedno krilo vratnica i naglo ga zahnjahaše. Tane se zarinulo u bar.

Jedan je metak pogodio.

Čovjek pokraj bara se propne, ispusti oružje i, trzajući se, okrene oko sebe. Drhtava ruka prijeđe preko bara i sruši čaše na pod. Koljena mu otkazu poslušnost.

Smrt je pogodila čovjeka. Teško je udario o pod i, ležao pokraj lime-
ne pljuvačnice, s teškim uzdahom umro.

U tom trenutku dojuri šerif unutra, ugleda mrtvaca i pažljivo se zagleda u čovjeka koji je hladno i pažljivo punio revolver. Čahure metaka su zveckajući padale na pod.

— Zašto si to učinio, Johne Gibbs — zapita šerif. — Zašto si ga ustrijelio? Što je učinio?

John Gibbs zatakne revolver za opasač i opusti se. Umorno se napola okrene i sumorno pogleda šerifa.

— Pat... je mrtva, šerife — prošapće slomljenim glasom. — Otiđite, pa pogledajte...

— Gospode! Tvoja žena mrtva? Ne vjerujem! To ne može biti istina!

Gibbs stisne usne i teško proguta slinu.

— On je tome kriv, šerife — s mukom naposljetku izgovori. — Zato sam ga ustrijelio.

— Ništa ne razumijem! — uzbuđeno će šerif. — Što to, zaboga, govoriš? Odgovori mi napokon, Johne! Moram sve znati!

John ga pogleda praznim očima i pride baru. Tamo napuni čašu pićem i nadušak ispije.

— Znaš li doista sigurno da je to on učinio, Johne? Hajde, otvori već jednom usta!

John Gibbs se izmučeno ogleda po salunu. Vani je jarko zablistalo. Dolinom je tutnjao grom.

— Sve je... baš sve je postalo besmisleno, šerife. Moja žena je mrtva! Ne pitajte me više ništa, šerife. Ostavite me na miru.

Šerif je obrisao kišu s lica, teško je disao i na kraju spustio pogled.

— Dobro, Johne. Idem k njoj.

Izašao je iz saluna.

Pretrčao je ulicu, napustio grad, žurio po pljusku i stigao do kuće.

Teško dišući utrčao je unutra i ugledao mrtvu mladu ženu.

— Oh, kakav užas!

Ležala je, blijeda, na podu. Kućna haljina joj je kliznula s golih nogu. Lice je još uvijek pokazivalo užasan strah za posljednjih trenutaka života.

— Jadna Pat...

Muklo je zastenjao, napustio kuću i polagano, kao ošamućen, krenuo natrag u grad.

Kad je ušao u salon, tu je vladao žagor. Mrtvac je bio otpremljen.

— Gdje je Gibbs? — zapita šerif bez daha.

Nitko nije znao.

— Izišao je — odgovori vlasnik salona. — Ništa nije rekao.

Serif se nemirno ogleda, pa iziđe na vlažnu ulicu.

Potražio je Johna Gibbsa u drugim salonima, ali ga nije našao; Gibbs je netragom nestao.

Kad je svratio u staju za iznajmljivanje konja, da vidi je li Gibbs tamo, unutra više nije zatekao one strance. Ni njihovi konji više nisu bili u pregracima. Na hodniku je ležao zgaženi opušak.

Na kraju grada bljesnu munja. Zbog jake grmljavine potresla se zemlja. Posvuda su zveckala prozorska stakla. Nad južnim Oregonom bjesnilo je nevrijeme...

* * *

Sivi su oblaci putovali iznad doline. Samo bi ponekad sunčeva zraka prodrila kroz rupu od oblaka. Već danih grad je obavijala gusta magla. Dani su bili sivi i sumorni, nebo tmurno, a rijeke su se prelile iz svojih korita.

Neki je visoki muškarac sasvim sam stajao u dolini. Na blagoj padini iznad njega nalazila se prazna

kuća. Tamo je pod mokrim vjetrom, šumjelo drveće.

Wyatt Gibbs je gledao u tamnu daljinu i vidio kako visoko na sjeveru, sunčeva zraka probija sive oblake.

Lice mu je bilo puno bora. Koža raspucana. Stajao je oborene glave. Ponekad je kišna kap pala na njegov snažni, široki zatiljak.

Na padini na kojoj je stajao bijaše podignuta oграда od letava. U sredini tog četverokuta nalazio se grob.

Do njegovih je čizama ležala Patricia Gibbs, žena njegova brata Johna.

— Draga, jadna Pat — promrmlja Wyatt Gibbs, skinuvši šešir široka oboda.

Kosa mu postade mokra, ali on je i dalje nepomično stajao. Pognut, razmišljao je pokraj groba. Ramena su mu se mlitavo spustila.

Začuvši mukli topot kopita, podigne glavu.

Iz gradića jahao je ovamo šerif. Zaustavio konja pred ogradom i sjahao.

— Rekli su mi da ste stigli, maršale...

Wyatt Gibbs jedva primjetno kimne i ponovo pogleda grob; zemlja je bila raskvašena od kiše. Na zaglavljju groba stršio je mali križ.

»Patricia Gibbs. Rođena 11. svibnja 1855. Umrla 29. srpnja 1876.« Te su riječi bile uklesane u nadgrobni spomenik.

Serif polako odgurne rešetku i priđe Gibbsu.

— Nismo željeli da isklešu »ubijena«, maršale. Je li to u redu?

— Da, šerife.

— Odmah sam vas obavijestio, maršale. Vaš brat je one noći ne-

stao, odmah nakon što je ustrijelio Bruela Cassidyja. No, možda Cassidy nije ubio njegovu ženu, maršale. Dan prije toga došla su u grad dva stranca, a u noći kad je ubojstvo izvršeno obojica su iznenada nestala, iako su mi te večeri rekli da će odjahati tek kada prođe nevrijeme. Jedan mi se činio poznat. Danas znam da je za njim raspisana tjeratica. Zove se Ty Warlock. Drugi mora da je njegov stariji brat, Scobie. Braća Warlock, navodno, zajedno putuju. Ipak je čudno da su nestala baš u noći kad se odigralo ubojstvo.

Lice Wyatta Gibbsa ostalo je bezizražajno.

— Kamo je mogao odjahati moj brat, šerife?

— Na sjever. Ponekad je govorio o tome. Tek nekoliko tjedana prije smrti svoje žene ispričao mi je kako bi želio s njom preseliti na sjever, kraj obala rijeke Columbije.

— Jesu li njih dvoje bili sretni, šerife?

— Jesu. Zašto ne bi bili, maršale? Ništa drugo ne znam.

— Pat mi je bila vrlo draga — tiho će savezni maršal. — Uvijek je bila puna životne radosti i rado se smijala.

Stavio je šešir široka oboda na glavu i napustio malo groblje. Namršteno je pogledao gore prema kući, ali nije krenuo tamo.

— Čitava je kuća bila pretražena — reče šerif.

— Nisam našao ni novčića. Ubojica je sve odnio.

— Bruel Cassidy...?

— To je baš čudno, maršale. U Cassidyjevim džepovima našao sam vrlo malo novaca. Možda se vaš brat prevario. Možda su ona dvoji-

ca bandita ubila njegovu ženu, ili jedan od njih. Kad sam ih vidio u staji, Scobie Warlock je bio prilično moker. One noći nisam o tome mislio. Palo mi je to na pamet tek poslije, kad sam držao tjeraticu u ruci. Tim je lopovima trebalo novaca, maršale. Ova je kuća izvan grada i bila je i oluja. Nitko nije mogao vidjeti...

— Columbija... — Prošaputa Wyatt Gibbs. — Naći ću svog brata. On je volio Pat. Sada je sam. Možda će u svojoj tuzi i očajanju krenuti krivim putem, a možda čak i potražiti smrt.

Uzjahali su i odjahali u grad. Pred šerifovim su se uredom oprostili.

Savezni maršal Gibbs odjahao je prema sjeveru.

II

U šumi odjekne promukli krik vrana. Tri su se čovjeka, koja su sjedila uz vatru bez dima, trgla i posegnula za puškama. Začuo se ošt-ar kvrcaj dok su punili oružje. Pažljivo su se ogledali unaokolo. Ispod tamnih borova svjetlucala je paprat. U grmlju je nešto tajanstveno zapucketalo. Svijetla debla breza blistala su pod vrućim zrakama sunca, što su prodirale kroz krošnje.

Vrane su, tvrdo udarajući krilima, odlepršale iznad drveća i nestale. Negdje se oglasio ćuk. Vjetar je preko široke zelene doline puhao prema šumi.

— Nez Percesi? — uzbuđeno prešapće Ty Warlock.

— Možda, brate — isto tiho odgovori Scobie Warlock i uspravi se. — Što na to kaže naš prijatelj?

John Gibbs se mirno smiješio. Htio je zaboraviti svoju ženu i sve stanovnike grada — i zaboravio ih je. Mračna prošlost trebala je da bude zakopana. Tužne i sumorne misli ne smiju ga upropastiti. Htio je misliti samo na samoga sebe, na svoju budućnost.

— Chief Joseph i njegovi Indijanci Nez Percesi nisu na ovom području — mirno odgovori. — Ne morate se bojati. Udaljeni smo samo nekoliko milja od Zmijske rijeke, a tamo sada nema nijednog Indijanca.

— To kažeš tek tako, Gibbse — suprotstavi se Scobie Warlock. — Ja imam samo jedan skalp. Neću dopustiti da mi ga Nez Percesi skinu.

— Moj brat je u pravu — prošapće Ty. — Čuli smo da su Indijanci na ratnom pohodu.

— Nemojte odmah napuniti gaće od straha! — ukori ih John Gibbs. — Poznam taj dio Oregona s karte. Slušao sam svaku vijest što je dolazila sa sjevera. Nez Percesi će uskoro biti potjerani natrag. Njihov im ustanak neće koristiti. Budite uvjereni, ovdje nema Indijanaca.

Scobie Warlock se polagano ponovo spusti na tlo. Maknuli su puške, ali ostale su im nadohvat ruci. Osluškivali su.

John Gibbs je putem sreo braću Warlock, pa su zajedno nastavili jahati.

Njihovi su konji nosili ubijenu antilopu, koju su ovdje ispekli.

Jeli su bez riječi, osluškujući u tišini i njušeći vjetar. I svi su se trznuli kad je iznad njih preletjelo

nešto tamno; čuk je poput sablasnog bića nestao u tami drveća.

Odjednom su začuli potmulo udaranje kopita. Negdje je galopirao jahač. Oštri meci iznenada razbiše tišinu. Bolno zarzavši, neki je konj pao i udario o stablo. Topot kopita se umnogostručio. Čuli su se promukli krici muškaraca, ispunjeni mržnjom.

Tada topot kopita utihnú, a neki muškarac zaurla kao da mu je u pitanju život...

Tri muškarca pokraj vatre skoče i podignu puške, spremni da opale, pažljivo osluškujući.

— Netko je ubijen! — potišteno prošapće Ty Warlock. — Što da učinimo, Scobie?

— Ništa. Nećemo se uplitati. To bi nam samo donijelo nevolje. Nisam još sit života! Možda je to potjera za nekim čovjekom. Razmisli o tome, brate!

John Gibbs razvuče lice. Odšuljao se, pognut, između drveća i grmlja i bešumno kliznuo preko paprati. Osjećao je miris močvare i trstike. Vjetar mu je donosio u susret promukle glasove.

— Ne! — viknu neki glas.

Sablasno je odjekivao kroz šumu. Daleko po strani kriještale su ptice i letjele dalje. Negdje u šumi kroz grmlje se probijala divljač u trku.

Šuma se prorijedila pred Johnom. Jarko sunčevo svjetlo bolo ga je u oči. Pognuo se i razaznao nekoliko muškaraca i konja. Neznanci su se smijali i vikali. Laso zavitla kroz zrak i padne oko najjače grane visokog listopadnog drveta.

Spustio se na ruke i koljena i puzao preko malih udubina ispunjenih lišćem i naposljetku se na maloj uzvisini tla malo uspravio.

Pred njim je ležao ustrijeljeni konj. Nekoliko je muškaraca zgrabilo jednog čovjeka i vuklo ga prema stablu. Stenjao je, branio se, očajnički pokušavao otetiti, ali oni su ga čvrsto držali. Odvukli su ga prema stablu na kojem je visjelo laso i prebacili omču preko njegove glave.

— Molim vas, nemojte to učiniti! Bilo je istina! O'Hara je krenuo prema rijeci Columbija! Teret će na konjima biti prenesen do rijeke!

Približio mu se punašni čovjek ružičasta lica.

Smiješio se, ali njegove su svjetle oči odavale ledenu hladnoću i sklonost mučenju. Zastao je tik ispred zarobljenika, poigravajući se zlatnim lancem od sata.

— Ja ti vjerujem... ali ti bi me izdao.

— Ne bih, gospodine Dillingeru. Kunem se!

John Gibbs je vidio kako se punašni čovjek podmuklo nasmiješio i stavio desnicu na lanac od sata.

— Ti ništa ne vrijediš! Izdao si O'Haru, izdao bi i mene. Možeš se i tisuću puta zakleti, ali ja ti ne vjerujem!

— Gospodine Dillingeru — stenjaio je zavezani čovjek — slušati ću vas poput psa, učiniti ću sve za vas, samo me pustite da živim!

Ostali su muškarci stajali pokraj kónja i čekali. Četvorica su zgrabila kraj lasa, dvojica su čvrsto držala zarobljenika. Svi su pogledi bili upereni u Dillingera i zarobljenika.

John Gibbs je grozničavo razmišljao. I nehotice se primio za vrat, teško gutajući slinu. Mrzio je sve koji su htjeli objesiti nekog čovjeka, a nije pri tome pitao za razlog.

Linč je za nj bio nešto užasno. Da je znao kako, pokušao bi to spri-

ječiti. Međutim, pred njim je bilo previše ljudi. Kad bi nešto poduzeo, svi bi navalili na njega.

Dok je razmišljao, Dillinger je odlučno dao kratak znak svojim ljudima. Četvorka je povukla laso.

Bilo je prekasno. John nije mogao više ništa učiniti.

Čovjek je umro mukotrpnom smrću na užetu.

— Za nekoliko dana neće vrane ostaviti baš ništa od njega — hladno reče Dillinger. — Hajdemo odavde!

Uzjahali su, podboli konje i odjurili. Mukli topot kopita zamro je ispod drveća.

Gibbs se pognut, vratio u logor.

— Objesili su nekog čovjeka — rekao je, teško dišući. — Nisam mogao ništa učiniti. Te zlikovce predvodi neki Dillinger. Zasigurno su zločinci.

Braća Warlock su ga ukočeno i čudno promatrala. Odjednom se obojica zlobno nasmiješe.

— Zločinci? — progundala Scobie Warlock. — Možda taj Dillinger ima posla i za nas.

— Izbijte to iz glave! — polagano odgovori Gibbs. — Taj Dillinger je podli pasji sin. Za njega ne bih htio raditi.

Braća nisu ništa rekla. Sute su spremili svoje stvari. I John je čvrsto zavezao svoj pokrivač ispod sedla.

Malo zatim krenuli su preko padine doline, a onda nastavili jahati prema Zmijskoj rijeci. Nisu žurili. Kad se sunce spustilo, ponovo su se odmarali.

— Kamo, zapravo, želiš, Gibbse? — zapita Scobie.

— Još ni sam ne znam. Možda u Portland, pokraj Columbia Rivera.

— Onda moraš prijeći proketo dalek put — smiješeći se reče Ty Warlock. — Mi ostajemo na ovom području. Ovdje nema mnogo ljudi, a pogotovu nas raduje što ne postoji nikakav šerif.

John Gibbs je promatrao vatru i razmišljao. Tada se pažljivo zagledao u braću, a oko njegovih usana pojavi se izražaj gorčine. Glas mu je zvučao lomno kao u starca kad je rekao:

— Vi ste odmetnici, zar ne? Na jugu vam je tlo ispod nogu postalo prevruće, pa sada tražite ovdje gore u Oregonu neki posao.

Tiho su se nasmijali, kao da se našalio, i lupali se po koljenima. Ali, pogled im je ostao leden.

— Sada znaš tko smo, a mi bismo htjeli znati zašto si ti odjednom napustio grad.

— To je moja stvar.

Scobie Warlock hitro pogleda brata. Ty Warlock jedva primjetno kimne. Ponašali su se kao da su zadovoljni Gibbsovim odgovorom.

— Dobro, Gibbse — reče Scobie. — Ako o tome ne želiš govoriti, nećemo te više pitati.

— Tako je i bolje.

John ustane, ode po svoj pokrivač, razvije ga i legne.

— Postoje stvari o kojima se ne govori. Što se mene tiče, vas dva možete biti i odmetnici. To je vaša stvar.

Braća su ustala i pažljivo se zagledala u njega. Odjednom su se bacila na nj, divlje se smijući. Čvrsto su ga držali i pretraživali mu džepove, čučajući na njemu. Gibbsove su oči zasvjetlucale od bijesa. Udarao je šakama oko sebe.

Braća su se prestala smijati. Scobie Warlock je ovio ruke oko Gibb-

sova vrata kao da ga želi ugušiti. Iskoristivšu svu snagu John se istr-gao i pri tome mu marama oko vrata klizne u stranu.

Scobie Warlock se odjednom odmaknuo od njega. Isto učini i njegov brat. A Gibbs je ležao mirno, netremice promatrajući braću, i teško dahtao.

Warlockovi su na Gibbsovu vratu ugledali ružne ožiljke. Očito, jednom mu je omča razderala vrat. Koža je bila nagrđena, puna ožiljaka.

— Gle! — prošaputa Ty Warlock. — Nekom prilikom su te htjeli objesiti! Jednom si visio, prijatelju?

Odmakli su se, a John je uspravio gornji dio tijela i namjestio maramu preko širokih ožiljaka.

— Zaboravite to! — zasiktao je. — Ni riječi više o tome, jeste li čuli?

— I on je odmetnik. — Ty Warlock se široko nasmiješi — samo neće priznati, Scobie. Ponaša se kao da je putujući propovjednik, a nedvojbeno jest da ima putra na glavi!

Gibbs je šutio. Prešao je rukom preko svijetle kose. Teško je disao i blijesno pogledavao braću. Onda ponovno legne, zamota se u pokrivač i privuče svoje oružje sebi.

— Ideš u Portland, je li? — Scobie Warlock se podrugljivo nasmije. — Ako odeš tamo, neki će te šerif odmah uloviti. Kao i mi i ti si bio samo kratko vrijeme u gradu, zar ne? Moramo se udružiti.

Gibbs nije odgovorio. Dva brata nisu ni slutila da on razmišlja o čovjeku koji je bio savezni šerif i njegov brat — o Wyatu Gibbssu.

Spustila se noć. Na nebu iznad Oregona blistalo je bezbroj zvijezda. U šumama je vladala tišina. Na

brežuljcima su vukovi trčali unao-kolo i tugaljivo zavijali. Daleki planinski vrhovi bijelili su se od snijega.

Tri su čovjeka ležala pokraj vatre. Zajedničko im je bilo to što su sva trojica bježala pred prošlošću...

III

Serif Wyatt Gibbs je poput vuka tragao Oregonom. Ove je noći logorovao na rubu šumarka, nakon dugotrajnog jahanja jer je njegovu konju bio potreban odmor. Zadubljen u misli, čeprkao je po vatri. Iskre su frcale i gasile se ispod drveća. Plamen vatre obasjavao je njegovo uglato lice.

Nije mu promaknuo ni najmanji šušanj, naizgled beznačajan.

U grmlju je nešto tajanstveno zašušalo. Negdje su kriještale vrane. Vjetar je donio miris od kojega se Wyattu Gibbsu razvuklo lice. Dohvatio je vinčesterku i ustao. Pognut, stajao je pokraj vatre i osluškivao i njušio.

Bešumno je krenuo.

Grane su okrnule njegovo lice. Lišće je, šušteći, klizilo iznad njegovih ramena. Mamuze na grubim starim čizmama tiho su zveckale. Išao je uz vjetar i plašio vrane. Kriješteći, letjele su odavde.

Pred njim se ukazala čistina.

Znao je da je na tragu bratu i dvojici odmetnika. Putem mu se često učinilo da je prepoznao tragove. Znao je da polagano jašu i da će ih uskoro stići, ali nije slutio da je i njegov brat na ovoj čistini, da je

čak i vidio kako je ovaj čovjek bio obješen.

Pred njim se pružao sablastan prizor. Vrane nisu napale samo strvinu konja, već su oštrim kljunovima rastrgale u komadiće odjeću obješenog čovjeka. Prazne su oči piljile u Wyatta. Teško i slabo pomicao se leš na vjetru. Krpe od košulje povremeno bi zalepršale.

Wyatt zastaje. Da nije znao u kakvu se odjeću običavao odijevati njegov brat, mogao bi povjerovati da tamo na drvetu visi John.

Mjesečina osvijetli čistinu. Drveće je bacalo treperavu sjenu na ostatke konja. Na zemlji su se još mogli razaznati otisci kopita nekoliko konja.

Teško je progutao slinu i okrenuo se, ali je ostao stajati. Neko je vrijeme tako proveo, zatim se ponovo okrenuo i izvukao nož, kako bi pre-rezao užu. Leš pade i muklo udari o zemlju. Nije ga dirnuo.

Počeo je dovlačiti kamenje, što ga je nalazio svud ispod drveća i njime prekrivao mrtvaca.

Odjednom ga prožme osjećaj da ga netko promatra. Nije dopustio da bilo čime to pokaže. Stavio je posljednji kamen na mali grob i udaljio se.

Putem prema mjestu gdje se bio odmarao, nekoliko je puta zastajkivao i nekoliko trenutaka pažljivo osluškivao. U šumi se neprekidno čulo pucketanje i šuštanje. Mjesečina je tankim zrakama prodirala kroz krošnje drveća. Stabla su stršila u vis, poput stupova. Svuda naokolo su puzale životinje.

Polagano je koračao dalje, sve do vatre. Tu zastane i načuli uši. Sumoran smiješak, proleti njegovim licem. Sjeo je pokraj vatre i čekao.

Vinčesterka mu je ležala nadohvat ruci.

Vrijeme je prolazilo.

Ništa se nije dogodilo. A ipak je osjećao da ga netko promatra, i to iz blizine. Čovjek koji mu se silno oprezno približavao mogao je odavno i pucati u njega.

Wyatt je hinio da je zaspao. Nije se micao. Ruke su mu počivale na privučenim koljenima. Dugački kožni kaput obavio mu je gornji dio tijela. Stari šešir široka oboda bio je navučen duboko na čelo i ostavljao slobodnim širok zatiljak. U džepu pamučne košulje, ispod kožnog kaputa imao je skrivenu zvijezdu saveznog šerifa.

Čovjek koji mu se približavao htio ga je živog. Zbog te spoznaje Wyatt nije postupio onako kako je običavao. Mirno je ostao pokraj vatre, kao da nadaleko i naširoko ne postoji baš nikakva opasnost.

Osamljen sjedio je pokraj vatre, onako isto kao što često netko sjedi pokraj vatre, negdje u velikom prostanstvu, slabo naseljenog Oregona. Ti su ljudi stigli kao pioniri, obični i jednostavni kauboji s juga, a posjedovali su samo konja, oružje i pokrivač za spavanje. Mnogi od tih ljudi postali su rančeri. On nije počeo ni sa čime, samo vlastitom marljivošću i snagom.

Oregon je bio posljednji raj Zapada.

Ali, Wyatt Gibbs nije ni želio postati rančer. Imao je svoj poziv, a taj ga je uvijek nanovo dovodio u opasnost, primoravao ga da neprekidno ostaje budan.

Ponovo se začulo pucketanje. Suha grana pala je s nekog drveta. Posvuda se osjećao zadah strvine. Noćni je vjetar bio hladan.

Šerifove su oči ledeno svjetlucale. Na usnama mu je lebdio tvrd smijeh. Okrenuo je opasnosti leđa. Mišićavo tijelo bilo je napeto, široka su ramena napinjala kaput. Mirno je disao.

Neka sjena izroni iz tame drveća, s koltom u ruci.

Vrebajući čovjek je promatrao muškarca uz vatru.

Šerifov konj tupo zarže.

— Smiri se... — promrmlja Gibbs kao napola u snu. — Ovo nije ništa...

Čovjek iza njega se podrugljivo nasmiješi i mahne koltom. Nekoliko trenutaka kasnije pojavi se drugi čovjek i stane kraj njega, promatrajući šerifa.

Koljeno Wyatta Gibbsa se spusti. Desnica mu je, kao slučajno, počivala na vinčesterki.

Dva druga nisu ni slutila da su se približila prokleta opasnom saveznom šerifu. Nisu znali da je neznanac kraj vatre jedan od najopasnijih šerifa u Državama, da mnogi grobovi označavaju njegov put, i da se njegovo ime već pretvorilo u legendu.

Duboko pognuti, primicali su se iz sjene drveća naprijed, obojica s koltovima u ruci. Konje su bili ostavili iza sebe. Oružje je bilo upereno u Gibbsa. Dovoljno bi bilo da pritisnu obarač i on bi, mrtav, pao na vatru. Ali, nisu opalili.

Wyattove su oči bile napola otvorene i u njima se odražavala crvena žeravica. Međutim, obojica iza njega to nisu vidjela dok su se opreznim koracima približavali.

Šerifov konj pogleda prijeko, raširi nozdrve, propne se i repom udari o neko stablo.

Gibbs je, kao u dubokom snu, ču-
čao pokraj vatre. Nije mu proma-
kao ni jedan šum. Čuo je korake,
iako su bili tihi. Bio je spreman za
borbu.

Oni, pak nisu ni slutili da je taj
neznanac za njih opasan. Osjećali
su se sigurni i nadmoćni. Napokon,
imali su u rukama oružje. Nikako
im ne može pobjeći.

Ukočeno su zurili u neznančeva-
leđa. Zatiljak mu je svjetlucao pod
svjetlom zvijezda. Odjeća mu je
bila prašna.

Toplina vatre taknu njihova lica
dok su stajali tik iza Gibbsa. Tada
jedan zamahne i i koltom udari šeri-
fa o zatiljak. Wyatt se polagano pre-
vali u stranu i ostane mirno ležati.

— Imamo ga! — zasikće čovjek. —
On je jedan od Dillingerovih ljudi.
Očito, ovdje nas je čekao i namjera-
vao ubiti! Odvest ćemo ga O'Hari;
gazda će odrediti što će biti s njim.
Dovedi naše konje!

— Jesi li ga dovoljno snažno uda-
rio?

— Svom snagom! Taj se neće us-
koro osvijestiti. A kad se probudi,
ležat će svezan na svom konju.
Tada će s njime biti završeno. Haj-
de, požuri!

Osjećali su se sigurnima, pa su
zataknulli revolvere za opasače.
Gibbs je i dalje ležao na zemlji kao
mrtav. Tada se jedan od napadača
okrenuo, kako bi pošao po konje, a
drugi se nagne nad Gibbsa.

U tom trenutku Wyatt se naglo
podigne i glavom lupi razbojnika
pod bradu. Hropćući ovaj se sruši.

Drugi je razbojnik čuo hropac i
brzo se okrenuo. Htio je skočiti u
stranu, ali ga je kundak vinčester-
ke već udario u desnu nogu. Kri-

knuvši od boli, podigao je nogu i
skakutao na drugoj nozi naokolo.

Gibbs se u hipu našao pokraj nje-
ga i rubom dlana ga udario. Izgu-
bivši svijest, razbojnik se ispruži
svom dužinom na tlu.

Na Wyattovu se licu pojavio su-
moran smiješak. Opipao je zatiljak
i razvukao lice. Sasvim je hladno i
mirno razoružao onesviještene, ost-
avio ih da leže i sjeo pokraj vatre.

Stenjući, došli su k sebi.

Hladno ih je promatrao.

Obojica su se naglo uspravila i
htjela pobjeći, ali Gibbs odmahne
glavom i ljevicom glasno lupi po
vinčesterki, koje je cijev bila upere-
na točno u njih.

— Žao mi je — reče blagim gla-
som — ali ponekad sam nespretna.
Htio sam te pogoditi samo u cjeva-
nicu. Boli li jako?

Netremice su ga promatrali. Pola-
ko su se počeli prisjećati posljed-
njih trenutaka prije nego su se
onesvijestili.

— Nisi dovoljno jako udario, Guy
— zastenje jedan od napadača, rido-
kosi muškarac. — Morao si ga uda-
riti u glavu!

— Ostavi me na miru, Smiley! —
zasikće mršavi Guy. — Takav bi
udarac ubio odraslo govedo.

Gibbs, smiješeći se, odmahne gla-
vom.

— Zovu me i »Bivolji zatiljak«,
prijatelju. A glava mi je tvrda po-
put stijene. Smrskao bi svoj kolt...

Posegnuli su prema opasačima —
u prazninu. Vidjevši da njihovo
oružje leži pokraj Gibbsa, zaprepa-
ste se.

— Ako ih Dillinger ima više
ovakve vrste, možemo se spakovati,
Smiley! — reče Guy. — Ovaj mo-

mak zaista ima zatiljak poput bivol-
la!

— Da — otegnuto se suglasi
Gibbs i nasmiješi. — A i moj me
mozak rijetko ostavlja na cjedilu.
Čuo sam što ste rekli. Tko je Dillin-
ger, a tko O'Hara? Da ste vi O'Hari-
ni ljudi, to sam već zaključio. Haj-
de, otvarajte usta!

— Ti, ovaj ništa ne zna! — pro-
šapće ridokosi. — Sada polako shva-
ćam. Nitko od Dillingerovih ljudi
ne bi pokopao našeg prijatelja! Čuj,
on je stranac!

— A to je vaša sreća — promu-
klim glasom doda Wyatt. — Da ste
pucali u mene, sada biste mrtvi le-
žali u šumi.

Nisu mu vjerovali.

— A tko ste vi? — upita Guy. —
Slučajno ste ovdje?

— Ne, tragram za bratom. Ali to
je moja stvar. Želim nešto čuti od
vas.

— Dobro. — Mršavko proguta sli-
nu. — To zna svako dijete na Zmijs-
koj rijeci, pa vam mogu reći. U pita-
nju je Sjeverozapadni prolaz. Pošilj-
ke prehrambenih namirnica, municije
i drugih stvari stižu na Zmijsku
rijeku, odakle se sve prevozi rije-
kom. Kad čamci stignu do obala
Columbije, roba se prebacuje na
brod i odande putuje u Portland.

Bili su iskreni. Gibbs je kimnuo
glavom i opustio se.

— Nastavite. To donosi veliku
zaradu, zar ne?

— Da. Onaj tko vlada područjem
oko Zmijske rijeke i onim iznad
Columbije postaje kralj obiju rije-
ka i stječe veliko bogatstvo.

— Dakle... O'Hara.

— Da, ali on ima suparnika: Dil-
lingera! A taj Dillinger uvijek huš-
ka svoje revolveraše protiv nas, jer

želi uništiti O'Haru. Bilo kojeg od
naših ljudi uhvati daje ga ubiti...
ustrijeliti ili objesiti. Nije bitna
roba, nego vladavina u riječnom
prolazu. Tko sada daje dopremiti
svoju robu na Columbiju, taj je
više nikada ne vidi. I, napokon,
onaj tko je povjeri jačem čovjeku,
ima bolje izgleda. Zato se O'Hara i
Dillinger bore. I jedan i drugi žele
načiniti posao. Borba postaje sve
žešća. Čovjek obješen u ovoj šumi
pripadao je našoj momčadi. Dillin-
ger ga je dao ubiti.

— Razumijem. — Wyatt je nekol-
iko trenutaka promatrao vatru i ba-
cio drva u nju. — Zašto me niste
ubili? Bila bi to igrarija. Napokon,
to ste i namjeravali!

— Jesmo, ali onda ste pokopali
našeg prijatelja. Ne znam zašto nis-
mo pucali... — Mršavko upitno po-
gleda druga. — Hajde, reci i ti ne-
što, Smiley!

Ridokosi sliježe ramenima. Tražio
je objašnjenje ali ga nije našao.

— Ni ja ne znam!

Wyatt se nasmiješi.

— Ali ja znam. Vi niste revolver-
aši ljudi za pucanjem. Evo, uzmite
svoje revolvere. Zajedno ćemo jaha-
ti dalje. Čini mi se da moj brat jaše
ravno pred Dillingerove puščane ci-
jevi. Vi ćete me dovesti do Zmijske
rijeke.

— Mi da vas odvedemo do Zmijs-
ke rijeke? — Guy nije vjerovao
svom sluhu. — Zar ne poznate to
područje?

— Ne, tako dobro kao vi. Hajde,
krenimo! Želim upoznati O'Haru!

Obojica su oklijevala. Promatrala
su neznanca a da nisu ni podigli
svoje oružje. Još nikada nisu sreli
čovjeka poput Gibbsa, stranca koji
im je vjerovao na riječ, pa čak i

vratio oružje. U području Zmijske rijeke postojala je samo mržnja i smrtno neprijateljstvo. Čovjek koji je poštediti neprijatelja bio je nešto nesvakidašnje... gotovo budala.

— Istina, tvoj je udarac bio snažan — mirno će Wyatt — ali moj mozak je u redu. Nisam poludio.

— Čovječe! — procijedi Guy kroz zube. — Vjerujem da sam lud! Smiley on ima zatiljak poput bivolca!

Wyatt se nasmiješi, okrene im leđa, i krene prema svom konju. Primivši uzde, dovede životinju bliže vatri i tu mirno spakuje ono malo svojih stvari.

— Hajde, ustanite već jednom! Dovedite svoje konje!

Uzeli su svoje oružje, pogledali ga užarenim očima i tada požurili ispod drveća.

Wyatt je čekao. Znao je da mogu nestati i pobjeći, ali vjerovao je da neće. I vratili su se i pred njim zauzdali konje.

— Oh, gospodine, vi ste najneobičniji čovjek kojeg smo ikada sreli! — iskreno reče Guy. — Doista mi je žao što sam vas udario. Bili bismo sretni ako biste se vi borili za O'Hara. Potrebni su nam dobri ljudi. U nas nema lopova.

— Znam, Guy — mirno i ozbiljno odgovori Wyatt. — I zato ćemo utroje jahati dalje.

— Bit ćemo prijatelji? — Smiley djedom pruži ruku. — Ja sam Smiley Jackson. Rukujmo se!

Gibbs se spretno vline u sedlo, pogleda oba čovjeka i kimne. Nakon toga posegne za Smileyevom rukom i stisne je. Zbog snažna stiska Jackson razvuče lice.

— Ja sam Wyatt Gibbs. Hajde, daj ruku, Guy!

I mršavko pruži ruku.

Između njih nije postojalo nikakvo neprijateljstvo. Bili su obuzeti starim pionirskim duhom. U divljini sjevera čovjek je ponekad tjednima bio sam. Ako bi sreo drugog, došlo bi do stiska ruke u znak prijateljstva. Nešto između toga nije postojalo; svatko se mora odlučiti za jedno ili drugo, brzo i bez mnogo riječi.

Trojka je jahala kroz noć.

Gibbs je na tlu tražio tragove. I opet je naišao na otiske kopita tri konja. Tragovi su vodili prema Zmijskoj rijeci, ali uskoro su se i opet izgubili na tlu visoravni Columbia.

— Zašto tražiš brata? — upita Smiley.

— Njegova je žena ubijena. — Wyatt se zagleda u daljinu, gdje je iznad šuma i rijeka visjela hladna, vlažna magla. — On nije tako tvrd kao što se pravi. Vjerojatno je doživio težak duševni udarac i sada traži zaborav ovdje na sjeveru. Želim ga odvesti natrag. On je mekan tip, razumijete li! Mogao bi čak učiniti sebi nešto nažao, zbog jada i tuge iako je ustrijelio ubojicu svoje žene. Ali, možda se i promijenio. Već ga odavno nisam vidio. Moram ga pronaći. Mislim da sam mu sada potreban.

— Želio bih imati brata poput tebe — prizna Guy. — Tada bih možda bio bogat i bez novaca...

Wyatt nije odgovorio. Podbo je konja i odjahao naprijed. Razmišljao je o Johnu Nekoč, kad se oženio s Patricijom, plakao je od sreće. Wyatt je uvijek imao taj prizor pred očima. Nije znao da je njegov

brat John postao drugačiji, tvrdi i grublji, a da se ono dobro u njemu polako gasilo.

IV

Pred njima na suncu klizila je svijetla, prozirna voda. Na obali je raslo gusto grmlje. Iz zelenila su čudno stršale klisure. Teško sopćući, konji su se probijali kroz raslinje. John Gibbs, Soobie Warlock i njegov brat Ty jedan za drugim stigoše do rijeke. Tu su stali i pustili konje da se napiju.

— Ovo bi mogla biti Zmijska rijeka — reče Scobie Warlock i stisnutih se očiju ogleda. Brazgotine na njegovu licu, ožiljci od boginja, blistale su na suncu.

— Da — suglasi se njegov brat. Pronjuška zrak i prošapće: — Osjećam dim.

Pažljivo su gledali iznad rijeke. I na suprotnoj obali ispod drveća raslo je žbunje. John Gibbs polako potjera konja u rijeku i zaustavi ga tek kad je voda dosegla životinji do trbuha. Zagledao se uzvodno uz rijeku. Vidio je snijegom prekrivene vrhunce planina, zelene padine i blještave brezike. Blagi je vjetar pirkao preko široke riječne nizine, tako da se moglo zaboraviti koliko su zime u ovim sjevernim državama, Washingtonu i Oregonu, neumoljivo oštre.

Miris žeravice dopirao je nizvodno, preko drveća.

John Gibbs šuteći pokaže iznad vode, a onda svi šutke pregaze rijeku i iziđu na suprotnu obalu. Tada oprezno usmjere konje duž vode.

Odjednom, stijene im prepriječe put. Morali su ih obići i ponovo jahati rijekom. Kad su polagano zaobišli zapreku, ugledaše neku drvenjaru. Odmah su kliznuli s konja i povukli ih u skorivište iza stabala.

Na plitkoj obali klečala je žena i ispirala rublje lupajući njime po kamenju. Crna kosa Indijanke plemenata Paiute blistala je poput gavranova perja. Oko glave i na čelu imala je šareno izvezenu kožnu vrpцу, kojom je skupila kosu. Svijetla, meka jelenja koža obavijala je njezino tijelo.

Vrata drvenjare bila su širom otvorena. Iz unutrašnjosti nije prodirao nekakav šum.

— Sama je — prošapće Ty Warlock, a oči mu odmah grozničavo bljesnu. — Povalit ću je, brate!

— Polako, Ty — upozori ga Scobie. — Najprije moramo saznati tko je u drvenjari. Ti ćeš ostati ovdje i čuvati nam zaleđe.

Gibbs i on nečujno su se pomicali ispod stabala i postrance približavali drvenjari. Nišu više vidjeli Tyan Indijanku.

Vrlo polako i pažljivo stigoše do drvenjare. Tu se priljube uz stijenu od balvana i oslušnu.

Odjednom se začu krik. Mlada je Indijanka jurila uz rijeku, a Ty za njom. Kad ju je stigao, uhvati je i privuče sebi. Oboje su se pojavili na hrptu obale. Indijanka je udarala oko sebe i grizla poput divlje mačke.

Iznenada u drvenjari glasno opali puška.

Ty Warlock se strese i baci na zemlju, a Indijanka pobjegne. Hitro nestade ispod drveća, a za njom zavijori vrana kosa. Nikada se više neće vratiti; iskoristila je ove tre-

nutke da bi ponovo postala slobodna.

Iz drvenjare izađe postariji muškarac i uperi pušku u Tyja Warlocka. Srebrnosijeda kosa razbarušeno mu je visjela u lice. Prst mu je ležao na obaraču puške. U očima mu je iskriilo neprijateljstvo. Ispunjen mržnjom, ciljao je u crnokosog, mlađića i htio ga ustrijeliti.

Scobie Warlock mu nemilosrdno opali metak u glavu.

Starac se sruši, na prag mrtav.

John Gibbs nije se ni trznuo. Jeka praska je još odjekivala šumom kad je Scobie Warlock utrčao u drvenjaru. Odgurnuo je leš, ušao i ogledao se. U prostoriji je bilo nekoliko ležaja. Na kamenom štednjaku stajao je lonac s vodom iz kojega se isparavalo.

Ty Warlock im se pridruži, bijesan poput risa.

— Ona prokleta zvijerka me ugrizla!

— Budalo! — razljuti se njegov brat. — Nisam li ti rekao da ne diraš ženu?!

— Oh, sada je ionako svejedno! — Ty žestoko odmahne rukom. — Ti si ubio starog, a Indijanka je nestala. Naposljetku je ipak sve u redu!

— Nadajmo se. — U Gibbsovu glasu osjećao se taman i upozoravajući ton. — Morali bismo nestati odavtle!

— Bojiš se? — podrugljivo zapita Scobie.

— Ne, samo sam oprezan — muklo odgovori Gibbs. — Ne znamo je li stari sam živio ovdje. Vidite ove ležaje? Ovdje su stanovali i drugi...

— Zagledao se prema rijeci. — Drvenjara je tako skrivena da se može samo slučajno otkriti. Meni se

sve ovo ne sviđa. Morali bismo nestati, i to odmah!

— Što se mene tiče, ti idi! — hladno odgovori stariji Warlock.

— Zaista bih to morao, Nepotrebno si ubio starca. Možda je on bio Dillingerov čovjek. Ako je tako, mogli bismo izgubiti glavu. — Izišao je iz drvenjare i ostao malo na suncu. — Predomislio sam se, Warlock. Želim naći dobar posao. Dillinger će mi ga dati. Bit će ti prokleta teško pronaći neki izgovor ako je starac uistinu pripadao Dillingerovim ljudima.

— Ti si pokvarenjak, Gibbse! — ljutito zasikće Scobie Warlock. — Ti bi me i umočio, zar ne?

— Ne, to je tvoja stvar. Možda je tvoj brat već u omći. Na tvom mjestu ne bih tako širom otvarao usta. Ali ti moraš znati...

Scobie Warlock se razbijesnio. Teško je disao, a niz lice puno ožiljaka tekao mu je znoj.

— Zar sam morao mirno gledati kako će mi stari ustrijeliti brata?

John rukom dade braći znak da utihnu. Osluškujući nagnu se naprijed i vrebajući se ogledavao, ali ipak nije ništa vidio ni čuo.

— Što je? — prošaputa Ty Warlock.

— Učinilo mi se kao da sam nešto čuo. — Gibbs se opusti. — Dakle, što ćemo? Ostati ovdje, ili odmah odjahati dalje?

— Ostat ćemo ovdje — hladno odluči Scobie Warlock. — Ti već vidiš duhove. Starac i Indijanka su bili sami.

John Gibbs se okrene i vrati svom konju. Stajao je ispod drveća i promatrao kako su braća odnijela starca i bacila ga u grmlje.

Mogao je poći dalje, ali nije htio biti sam; trebao je braću Warlock pokraj sebe. Omogućavala su mu da zaboravi što se dogodilo. Mučile su ga sumorne misli.

Warlockovi su ušli u drvenjaru. Scobie se promuklo smijao. Ubrzo do Johna dopre miris kave.

— Eh, razbojničel! — odjednom počue Scobie Warlock. — Dođi ovamo da zajedno popijemo kavu!

Gibbs razvuče usne, ali se ne nasmiješi. Brižljivo je zavezao konje i pošao u drvenjaru. Ušao je i ugledao braću za stolom. Ne progovorivši ni riječi sjedne. Ty je u limene lončice ulio kavu.

Gibbs ugleda u malom ormaru još tri šalice i upozori:

— Stari nije uvijek bio sam! — To odaju šalice i kreveti.

— Prestani već jednom s time. Tko bi nas mogao ovdje naći? U blizini nema ni žive duše.

Scobie Warlock se varao.

Netko ih je već neko vrijeme promatrao. Nisu čuli kako se čovjek odšuljao odavde, malo dalje od drvenjare skočio na svog konja i odjahao preko rijeke.

Nebo iznad visoravni Columbije bilo je plavo i vedro. Na zapadu je tekla rijeka Columbia. Sunce je obasjavalo drvenjaru. Sjene stabala postale su duže, a s rijeke je dolazila magla. I opet se jedan dan bližio kraju.

Opasnost je već bila na putu.

U drvenjari braća Warlock su pila iz iste boce, pokojnikov viski. Osjećali su se kao kod kuće; bacili su se na ležaje i smijali.

John je nepomično sjedio uz stol i gledao van. Kao da je duhom bio odsutan.

Odjednom preko praga vrata padne sjena. Neki je čovjek stajao ispred drvenjare. S puškom uperenom u Gibbsa prijeteci iz cijevi su svakog trenutka mogli prasnuti vatra i zafjukati olovo i srušiti Gibbsa.

John se nije micao, niti je mogao upozoriti braću. Sjedio je, zagledan u tamni otvor cijevi.

Tada ugleda kako se pokraj čovjeka s puškom pojavilo još nekoliko ljudi. Svi su u rukama imali koltove, spremne da opale.

Bilo je prekasno da se bilo što poduzme... i John Gibbs je kao skamenjen sjedio na stolici.

Braća su pila. Smijala se i pričala o novom poslu.

Plavu Johnovu kosu natapao je znoj i zatim se slijevao preko lica.

— Ej, što je to s njime? — Ty Warlock se podrugljivo nasmije. — Zagledao se van poput... — Naglo je zašutio i pustio bocu da mu padne. Oči mu se razrogače.

Njegov brat ukočeno podigne gornji dio tijela. Ali, ni on nije posegnuo za oružjem.

Puške su bile uperene u svu trojicu. Nepoznati su ljudi polako ušli u drvenjaru i odmah su ih snažno udarili oružjem. I Gibbs i braća Warlock srušise se onesviješteni.

Nisu vidjeli punašna muškarca rumena lica i sitnih, svijetlih očiju, niti su čuli riječi:

— Tko je od ovih momaka ustrijelio staroga?

— Ovaj tip s ožiljcima na licu — odgovori jedna od odmetnika. — Jahao sam ispred vas kad sam začuo prasak metka. Došuljao sam se ovamo i čuo ove pasje sinove kako razgovaraju. Mladić je brat ovoga s ožiljcima. Onaj svijetlokosi bio je

najrazumniji, htio je otići. Spominjao je tebe, gazdo.

— Ne poznajem ni jednog od njih — odgovori Dillinger — Odakle oni znaju za mene?

Njegovi plaćenici slijegoše rame-nima.

Dillinger pogleda jednog od svojih ljudi, vitkog i vrlo visokog čovjeka surova pogleda, odjevenog u crno.

— Ti ćeš se Kojack, poslije pobri-nuti za momka koji je ustrijelio sta-roga. Kako mi je potreban svaki čovjek htio bih da ta trojica tade za mene. Jesi li shvatio?

Revolveraš ravnodušno kimne. Na njegovu koščatu licu nije se pomaknuo nijedan mišić.

Ljudi su vodom polili lica onesvi-ještenih, pa pričekali:

Prvi se osvijestio John Gibbs. Ste-njući, otkotrljao se u stranu i ugle-dao tik ispred očiju prašne čizme. Polagano je podigao pogled i pre-poznao Dillingera.

Počela su se micati i braća War-lock.

Dillinger se prijateljski smiješio.

— Posrijedi je zabuna. Zovem se Dillinger. Ustanite, pa mi ispričajte odakle me poznate.

Gibbs se s mukom uspravi. Ustao je i, malo teturajući, stao pred Dillingeru. Zbog boli u glavi muklo je zastenjao.

— Bili smo u blizini kad ste dali objesiti onog čovjeka — reče John. — I mi smo vas tražili. Treba nam posao.

— Momci poput vas mogli bi mi dobro doći. — Dillingerov blagi smí-ješak nije mogao zavarati Johna. — Dobit ćete posao, jer mi je potrebno još nekoliko momaka koji umiju

rukovati oružjem. Čuli smo pucanj i zato smo došli ovamo. Uskoro ću se uvjeriti u vašu sposobnost...

* * *

Ovo je bilo nalik na logor ustani-ka. Šatori od platna za jedra podig-nuti su ispod nisko obješenih grana. Netko je sebi sagradio spiljicu od krzna. Konji i mazge bili su u obo-ru, ogradenom užetom. Plavičasti dim podizao se u tankim vijugama iznad noćnog logora. Na obali Zmijске rijeke vatre su se žarile poput velikih crvenih očiju.

Buka glasova dopirala je u susret Wyattu Gibbsu.

On i njegova dva druga polagano su jahali sve bliže. Stražari su upe-rili puške u saveznog šerifa, ali su spustili oružje kad je mršavi Guy mahnuo rukom.

Wyatt ugleda ljude koji su se odmarali. Čučali su ispred šatora ili ležali u njima na pokrivačima a ponegdje su po dvojica stajali unao-kolo. Rikanje mazgi odjekivalo je riječnom dolinom.

Guy i Smiley su zastali ispred jednog od šatora. Wyatt je kliznuo iz sedla i ostao stajati, dok je Smi-ley ušao u šator.

Glasovi su bili jedva čujni, a onda Smiley izađe i kimne Wyattu.

Šerif se morao duboko sagnuti da bi mogao ući u šator. Ponovo se uspravio ispred ležaja i sklopivog sto-la. Svjetiljka se dimila i bacala mut-no svjetlo na ozbiljno lice čovjeka koji je zarinuo zube u ohlađenu ci-garu.

O'Hara je bio muškarac neupadljive vanjštine. Na njemu se nije moglo zamijetiti išta posebno. Jеди-no su mu oči bile nesvakidašnje pla-ve.

— Budite mi dobrodošli, gospodine Gibbse — reče O'Hara i pruži ruku. — Smiley mi je već ispričao što se dogodilo. Sjednite!

Wyatt je sjeo na rub ležaja, a Smiley i Guy su ostali pred izlazom iz šatora.

— Dillinger lovi moje ljude poput zečeva — zastenje O'Hara i zgrči šake. Ispljunuo je opušak i zagledao se u svjetiljku. — On ne pozna milost. Daje ubijati moje ljude kao da nisu drugo nego obična goveda. Želi me upropastiti. Okupio je oko sebe revolveraše, bezobzirne odmetnike koji za novac čine sve. Bojim se da bi me jednog dana mogao potpuno uništiti. Vidjeli ste i sami kako okrutno postupa.

— Da — suglasi se Wyatt. — No, znate li sigurno da je Dillinger dao objesiti onog čovjeka?

— A tko bi to inače učinio, gospodine Gibbse? Dillinger želi predobiti za sebe taj posao. On je u velikoj prednosti: ovdje je odrastao, pa pozna ovu zemlju. Ja sam stigao ova-mo prije nekoliko godina, preko planina, s velikom karavanom mazgi i teretnih kola. Od toga nije mnogo ostalo. Izgradio sam trgovačku stanicu i prijevozno poduzeće u Shenandoahu. Posjedovao sam najbolju volju i nadao se, ali onda se, kao iz ništavila, pojavio Dillinger u mene. Jednog je dana naprosto stao pred mene i rekao mi da moram napustiti posao ili ću naći grob pokraj Zmijske rijeke. Nasmijao sam mu se, no dosad mi je smijeh već odavno prisjeo.

— Dakle, borba?

— Do posljednjeg metka! Neću se predati. Ne Dillingeru, za kojim jaše grupa zločinaca. Ali, bit će vrlo teško. Svi ćemo proći kroz pakao.

Wyatt je vidio duboku ogorčenost u plavim očima, srdžbu na licu. Spoznao je kako je O'Hara očajan i odlučan.

— Znaite, gospodine Gibbse, zaposlio sam dosta ljudi, iz Shenandoaha. Ja nemam nijednog revolveraša, ali svi su ti ljudi u mene našli posla, pa moram misliti i na njih i na njihove obitelji, zato ne smijem odustati.

O'Hara je zastao pokraj stola za rasklapanje i zagledao se u vatrene pištoljke. Na njegovu čelu je blistao znoj. Bio je odjeven u otrcano odijelo, koje se poderalo u divljini oko Zmijske rijeke.

— Hoćete li ostati s nama, gospodine Gibbse? — izravno zapita. — Ne mogu vas na to primorati niti vam ponuditi visoku novčanu nagradu, kao što to čini Dillinger. Tko god neće raditi za mene, odlazi Dillingeru. Netom neki stranac stigne do Zmijske rijeke, moram ga to pitati, inače ga zapita Dillinger. U mene se ne možete obogatiti, gospodine Gibbse...

Wyatt se nasmiješi i mirno pogleda O'Haru.

— Ostajem s vama, gospodine O'Hara — reče dubokim glasom. — Ne zauvijek, ali neko vrijeme sigurno. Ne brinite, neću otići Dillingeru i zatražiti od njega posao. Ako vas napustim, bit će to zbog nekog drugog razloga.

— Vi ste iskren čovjek, gospodine Gibbse. To mi se sviđa. Vjerujem vam.

— Hvala. Vidim da uskoro želite krenuti. Nadajmo se samo da vas čovjek, kad je visio na užetu, nije izdao.

O'Hara kimne i stisne zube. Razmišljajući, zagleda se u pod, a onda odmanne glavom.

— Vjerujem da nije, iako je mogao i tako učiniti. Zato neću prevesti teret rijekom do Columbije. Slijedit ćemo Zmijsku rijeku i onda kopnenim putem stići do Shenandoaha.

— Dobro. Poći ću s vama.

Wyatt iziđe, uhvati svog konja za uzde i odmakne se od šatora. U sjenu drveća sjedne na zemlju.

Promatrao je ljude. Bili su to koščati momci, jednostavni ljudi koji su radili za dnevnicu od nekoliko centi. Sinovi starih vođa palube, muškarci iz gradića Shenandoaha. Amerikanci i Kanađani. Neki su govorili francuski, drugi tečan engleski, koji ih je odavao kao Britance. Svi su imali zajedničko jedno: bili su siromašni.

Wyatt je nepomično sjedio ispod drveća. Nije mogao ni slutiti da njegov brat John stoji na protivničkoj strani.

Sudbina je pomiješala karte. Igra je počela. Tko izgubi, umrijet će.

V

Te je noći O'Harina kolona krenula. Natovareni konji i mazge polako su kasali duž rijeke. Wyatt je jahao sam u koloni. O'Hara je bio daleko ispred njega. Nijedan čovjek nije izgovorio ni riječ; čulo se samo muklo udaranje kopita, pucketanje granja i dahtanje konja.

Mjesečina se provlačila kroz krošnje. Zmijska rijeka blistala je poput srebra. Ispod drveća vladala je

tama. Kolona je prelazila malu čistinu. U šumi se oglasila sova. Teški miris vlažne zemlje strujao je šumom. Visoke su stijene strčale na obalama. Močvarni dijelovi tla primoravali su ljude na zaobilaske.

Nekada su ovdje živjela indijanska plemena Pauitesa, Bannockska i Nez Percesa; njima je pripadala čitava zemlja. Sada nije bilo na vidiku ni jednog jedinog Indijanca.

O'Hara se nije morao bojati Indijanaca. Njega su ugrožavali bijelci.

Obavila ih je magla. Ljudi su prigušeno kašljali. Noćne su ptice, oštro lupajući krilima, letjele preko rijeke i lovile životinje na zemlji. U magli se na trenutak pojavio snažni jelen. Nitko nije opalio. Životinja se gipko izgubila u šumi.

Na čelu kolone O'Hara usmjeri konja u stranu i pusti ljude s tovarnim životinjama pokraj sebe. Zatim potjera konja do Wyatta i pojaše usporedno s njim.

— Još samo nekoliko milja do Shenandoaha. Vjerujem da ćemo uspjeti.

— Zašto ne unajmite dvojicu profesionalnih ubojica i ne date ubiti Dillingera, gospodine O'Hara?

Trgovac i preprodavač ga je iznenađeno promatrao.

— Ali ja nisam lopov, gospodine Gibbs!

— Taj sam odgovor i očekivao — Wyatt se smiješio — ali sam to htio i čuti. Tragam ovdje, na području Zmijske rijeke za bratom, ali ostat ću još neko vrijeme s vama.

— Imam u vas povjerenja. Pobrinuli ste se za mrtvaca. Da ste jahali za Dillingera, ostavili biste ga da istrune na stablu.

Wyatt je šutio i promatrao leđa ljudi koji su jahali pred njim. Nje-

gove su oči počele mračno svjetluca-
ti. Znao je da jaše uz poštenog čov-
jeka, jer je zakon na O'Harinoj stra-
ni. Ali, Dillinger živi prema zakonu
divljine, pisanom krvlju; taj zakon
jačega odvratniji je i strašan.

— Živite u Shenandoahu, gospodi-
ne O'Hara? — prekine napokon šut-
nju.

— Da. Znam što želite znati. Del-
lenger se ugnijezdio u Camp Ban-
nocku, nizvodno uz rijeku. Taj grad
pripada njemu. On je tamo neokru-
njeni kralj...

— Čini se da među ljudima po-
kraj Zmijske rijeke i rijeke Colum-
bia ima mnogo prijatelja.

— Ima. Ljudi su ljudi. Smatraju
Dillingera domaćim čovjekom, a
mene uljezom. Ali, njemu ti ljudi
nisu potrebni, jer ne bi zbog njega
grubo ubijali, pa su mu potrebni
pravi revolveraši. — O'Hara uvuče
ramena, kao da mu je postalo hlad-
no. — Dillinger posjeduje mnoge
prednosti. Navodno, čak mu je i
otac još živ. Ali, koliko je meni poz-
nato, ne živi u Camp Bannocku.
Stari Dillinger je došao u ovaj
kraj kao pionir. Priča se da između
oca i sina vlada ljubav, ali puna
mržnje.

— Bi li stari Dillinger dao na
sudu iskaz protiv sina?

— Ne znam, ali mogu zamisliti
da bi to učinio. Zašto pitate?

— Tek tako — neizravno odgo-
vori Wyatt, osjećajući u džepu na
košulji šerifovsku zvijezdu.

Kolona je polagano prolazila kroz
noćnu tamu šume, držeći se obale
Zmijske rijeke.

...

Ljudi su ležali u zasjedi.

O'Hara je bio izdan. Dillinger ga
je te noći namjeravao napasti.

Debeljuškasti je Dellinger hodao
od jednog svog čovjeka do drugog.
Svakom je od njih govorio kako se
mora oštro boriti. Naposljetku je sti-
gao do bratč Warlock i Johna Gibb-
sa.

— Borba će biti prilično divlja —
reče. — Kad vam momci budu pred
puščanim cijevima, poubijajte ih!
Samo pucajte u njih! Hoću uništiti
O'Harine ljude. Neka se uplaše po-
put divljih pasa. Ispalite najviše
metaka što možete! Moralno djelo-
vanje mora biti veliko. O'Harini će
ljudi tada sve ostaviti i pokušati bi-
jegom spasiti glave. Tada će O'Ha-
ra biti uništen, a čitava će zemlja
pripasti meni!

John Gibbs se polako okrene i
hladno pogleda Dillingera.

— Vama su potrebni dobri ortaci,
gospodine Dillingeru. Mnogi su vaši
ljudi glupani.

— Ti si razborit momak, Gibbse.
Razgovarat ćemo kasnije o tome.

Dillinger ode dalje i zamakne u
grmlje blizu rijeke. Njegov je glas,
jedva čujno, dopirao prijeko.

Malo kasnije John ga ugleda
kako se ponovo pojavljuje između
drveća zajedno s Kojackom. Nešto
su međusobno šaputali. Tada revol-
veraš nestane, a Dillinger se vrati.

— Otiđi dalje uzvodno — zapovi-
jedi Scobieju Warlocku. Zajedno s
Kojackom napasti ćeš O'Hara s
leđa. Ne dopustite da ijedan čovjek
umakne!

Odmetnik se zadovoljno nasmije,
kimne i ustane.

— Do viđenja! — reče bratu i
Gibbsu, pa pogrbljen klizne u
mrak.

— Tvoj brat je sposoban zar ne?
— zapita Dillinger Tya Warlocka. —

Koji od vas dvojice, zapravo, bolje puca?

— Možda, nećeš vjerovati, ali ja sam uistinu bolji — smiješeći se odgovori Ty. — Mlađi sam od Scobieja, ali na jugu visi više tjeratica za mnom nego moj brat ima godina. Prokleta mnogo šerifa najradije bi me vidjeli obješenog.

— A kako je s tobom? — Dillinger se zagleda u Gibbsa. — Ti si prilično šutljiv momak, mudar i hladan.

— Mene ne traže.

— Znači, išao si poštenim putem.

— Da.

— Ne vjeruj mu! — Ty Warlock se smiješio od uha do uha. — Naš prijatelj John nosi uvijek maramu oko vrata, kako bi sakrio ožiljke. Već je imao omču oko vrata.

— Je li to istina, Gibbse? — Dillinger se nagne prema Johnu. — Da vidim.

— Ne!

— On to ne želi priznati. — Ty se glasno nasmije. — Gibbs je uspio izbjeći smrt, ali ne želi o tome govoriti.

Dillinger se hladno smiješio.

— Time se i ne treba hvalisati. Vas dvojica mi se sviđate. Razgovarat ćemo u Camp Bannocku. Potrebno mi je još ljudi poput Kojacka, a vi ste njegova soja.

Dillinger se udaljio. Ponovo su bili sami. Ležali su ispod drveća i zurili u oblake magle što su se podizali. Ispred njih bijahu izgaženi puteljak i rijeka. Nisu čuli baš nikakav šum. Konji su se nalazili daleko od rijeke i nisu mogli izdati Dillingerove ljude.

— Sviđa li ti se sve ovo? — šapne John Gibbs. — Mislím na ovu zasjedu. Bit će mrtvih.

— Jasno da mi se sviđa. — Ty Warlock se nasmije i zagleda se u sugovornika blistavim tamnim očima. — Ovdje na sjeveru nitko te ne pita tko si i što si prije bio. Važno je jedino što radiš. A Dillingeru smo potrebni. On će uskoro vladati čitavim područjem oko Zmijske rijeke i Columbije. S njegovom moći raste i naša moć, razumiješ li? Tada nam se nijedan šerif, nijedan maršal neće usuditi ni prići.

John Gibbs osjeti mučninu. Njegov se želudac bunio. Odjednom je počeo brže disati i teško gutati.

— Mislim da moram ustranu — muklo prošapće. — Odmah ću se vratiti.

— Ej, što je s tobom? Zar ti je nešto udarilo na želudac?

Gibbs ne odgovori. Ustane i udalji se.

Ty Warlock se tiho nasmije, a onda ponovo pažljivo pogleda prema rijeci.

Odjednom se oglasi sova.

Dogovoreni znak!

O'Harina će se kolona svakog trenutka pojaviti.

Ty Warlock koji je napeto osluškivao, odjednom začuje muklo topkanje; magla što se podizala s rijeke gušila je šumove kolone koja se približavala.

Mlađi Warlock stavi ruke oko puške, a kažiprst na obarač. Cijev puške bila je ovlažena. Mukli šumovi postadoše jasniji. Tamo, u mraku približavala se tamna kolona ljudi, konja i mazgi.

Pred O'Harom se otvarala smrtonosna stupica. Ništa ga nije upozoravalo na nju.

Dillinger se pripremio za nemilosrdan udarac. Prvi je metak odlučio opaliti sam. Vrebajući između

grmlja, izvukao je ispod kaputa kolt. Njegovo je punašno lice izgubilo ružičastu boju, postalo je sivo i ružno. Mrlje su se povećale, lice iskrivilo, svijetle oči suzile.

Samo još nekoliko sekundi.

O'Hara uopće nije mogao pobjeći.

Svaki čovjek na Dillingerovoj strani koji je sada bio u zasjedi, nemilosrdno će pucati i ubijati.

Borba za vlast između Dillingera i O'Hare pretvorila se u najprljaviju borbu na Zmijskoj rijeci. U pitanju je bila teretna linija na sjeverozapadnom prolazu i vladavina nad rijekom Zmijskom i Columbijom.

Ta se vlast mogla postići samo grubom silom, a Dillinger je bio čovoljno nesavjestan da na suparnika nahuška plaćene ubojice.

Sada se već čulo dahtanje konja, muklo rikanje mazgi i kašljanje ljudi u mraku.

A onda iz magle izrone prvi jahači s natovarenim životinjama. Moglo ih se raspoznati samo kao sjene. Nitko od ljudi koji su se približavali nije govorio; šuteći, dolazili su sve bliže skrivenim strijelcima.

Scobie Warlock je ležao priljubljen uz zemlju. Pokraj njega se zgurio Kojack. Obojica su vidjela kako kolona prolazi pokraj njih. Obrisi su se gubili u magli. Lica ljudi nisu mogli razaznati.

Mladi Ty bijaše sam. Jednom je brzo pogledao iza sebe, ali Gibbs se još nije vraćao.

Postrani, ispod drveća, stajao je John i stiskao ruke jednu uz drugu. Lice mu se trzalo, oči svijetlucale kao u groznici. U ovim trenucima prije odluke morao se boriti sam sa sobom. Duboko u njemu postojalo je nešto što se bunilo protiv ove zasjede, ali um mu je radio,

a volja naposljetku bila jača od osjećaja. Sve je izgubio. Tražio je izlaz, novi sadržaj života i vjerovao da ga je našao u Dillingera. A ipak osjećao se rastrganim između dobra i zla. Proklinjao je samoga sebe, svoju neodlučnost, kolebanje. Onda se trgnuo, uzeo pušku i odšuljao oko drveća.

U magli se izgubilo. Nije više našao Tyja Warlocka; tražeći ga, sve se više udaljavao od njega.

Odjednom prāsne hitac.

Dillinger je opalio.

Tada zapraskaše puške.

Olovo je fijukalo kroz paru oko rijeke. Meci su pogađali ljude, konje i mazge.

O'Harini su ljudi vriskali i bacali se s konja. Drugi su beživotno padali iz sedla. Stvorilo se divlje klupko. Nastrijeljeni su konji jurili, prodorno njišteći, duž rijeke.

Začuvši prvi pucanj, Wyatt Gibbs se bacio iz sedla i uhvatio za uzde. S mnogo prisutnosti duha savezni šerif požuri naprijed i izvuče O'Haru iz sedla. Morao je to učiniti silom. Obojica se sruše u grmlje.

Ljudi su trčali posvuda unaokolo. Ranjenici su posrtali, kroz maglu, poput pijanaca. Plamičci iz cijevi blistali su ispod drveća. Meci su fijukali iznad Zmijske rijeke. Osjećao se miris baruta. Mazge su ugibale u grmlju.

— Dođite! — oštro poviče Wyatt i povuče O'Haru za sobom. Potrčali su iza stijena na rijeci. Nekoliko se ljudi bacili u vodu. Meci su pljuštali u rijeku, podižući u vis male vodskoke.

Bijaše to kao da se otvorio pakao...

O'Hara je krvario iz ramena. Stenjući, srušio se na stijenu i podigao pušku.

Wyatt Gibbs je pogrbljen trčao oko stijena i pucao. Lice mu je bilo kao isklesano iz kamena. Nije se izmicao mecima, niti je skakao u zaklon; ledenim je mirom pucao i slušao krikove.

O'Harina je kolona bila razbijena. Ljudi su naslijepo trčali u rijeku. Natovarene mazge su se razbjedale.

Odjednom Wyatt Gibbs ugleda Guya. Vikao je i žestoko mahao. Mršavko je zamijetio šerifa i požurio. Tada se naglo trgnuo, uvukao leđa i drhtavom rukom posegnuo natrag. Lice mu se iskrivilo od boli. Zgrčivši se, srušio se prema naprijed otkotrljao preko šljunka i ostao ležati.

Wyatt potrči k njemu, zgrabi ga i povuče iza stijene u zaklon. Odmah ga okrene na trbuh, strgne s njega kaput i košulju i netremice se zagleda u ranu.

Guy nije više imao nikakvih izgleda. Dobio je metak po srijedi leđa. Dok su meci praskali, ljudi urlali, a mazge crkavale, Wyatt je oprezno stavio mršavog Guya na bok.

O'Hara klekne i osloni se o pušku.

— Guy, staro momče! — jecao je — Nemoj me sada ostaviti na cjedi-lu!

— Očito... ne mogu... drugačije gazdo — stenjao je Guy. — Žao... mi... je... gospodine O'Hara...

— Pucajte! — izdere se Wyatt na O'Haru. — Borite se dalje! Prokleti zlikovci ne smiju stići do rijeke. U protivnom, svi ćemo biti mrtvi!

Guy je teško i hropćući disao.

Kao da ga je netko pozvao, Smiley odjednom dotrči ovamo i baci se na zemlju.

— Guy! — Glas mu zaškripi pa zamre. Užasnuto je promatrao prijatelja — Gospode, Guy!

O'Hara stenjući ustane i počne pucati prema tamnom drveću.

Smiley drhtavim rukama obuhvati prijateljevo sivo lice. Teško je disao, hvatajući zrak.

— Ej, Smiley... — jedva čujno šapne Guy. — Nemoj... odustati, prijatelju... ne...

Umro je tako naglo da nije dokraja izgovorio rečenicu. Mrtavo je ležao na obali; tik ispred njegovih čizama bila je rijeka.

Magla je pritiskala dim baruta nadolje. Svuda se osjećao miris baruta.

Smiley je suznih očiju, dršćući, zatvorio prijateljeve oči i kao duhom odsutan, zagledao se u daljinu.

— Ubit ću Dillingera — prošapta promuklim glasom. — Kunem se da ću ga ubiti!

— Uzmi svoje oružje, Smiley! — poviče Wyatt. — Guy je mrtav i sad je u pitanju tvoj život!

Prieko odjekne bijesan puščani plotun. Meci su fjukali kroz grmlje i pljuštali na stijene. Paljbe s obje obale zloćudno su siktale nad Zmijskom rijekom.

Dillingerovi su ljudi pucali u sve što se micalo. On je, pak stajao postrani, u zaklonu nekog stabla, i podrugljivo i pobjedonosno se smijeo.

Iza kolone ležali su Scobie Warlock i revolveraš Kojack. Pucali su i rušili svakog tko je pokušao pobjeći iz pakla.

Napokon više nitko nije dolazio.

O'Harini su se ljudi ukopali na obali. Od tamo su zviždali meci. Konji i mazge hitali su kroz rijeku i nestajali u magli.

Scobie Warlock se promuklo nas- mije.

— Dobro smo ih udesili! S njima kao da je sasvim svršeno!

Kojack ne odgovori.

Scobie se neprekidno smijao. Dim baruta lebdio je iznad njega. Otkotrljao se u stranu i osvrnuo. A onda se ukočio i netremice zagledao u Kojacka.

Revolveraš u crnom stajao je pred njim, a oba je kolta uperio u njega.

— Ej, što ovo znači? — usklikne Warlock. — Zar si poludio?

— Nisam — ledenim mirom odgovori Kojack. — Ti si ubio starca pred drvenjarom i tada si silno pogriješio.

— Prokletstvo, ne brbljaj gluposti, Kojack! Morao sam pucati jer je stari htio ubiti mog brata!

— To je tvoja stvar, Warlock. Dillinger je često mrzio starca, ali ga je ponekad i volio.

— Što to znači? Starac bi ionako jednom umro. Nije bio baš jako važan.

— Za mene nije ... — ali za Dillingeru jest.

— Ne pravi me ludim, čovječe! Napokon, potpuno je svejedno je li starac mrtav ili živ!

— Nije! — Kojack je bio jezivo hladan. — Dillinger zna da tvoj brat puca bolje od tebe. Jasno, mogao bi i tebe upotrijebiti, ali ne želi duže živjeti s pomisliju da starčev ubojica radi za njega!

Meci su odzvanjali kroz noć što se polako bližila kraju. Na istoku već je sijvalo jutro. Negdje postran-

ce neki je čovjek bolno zaurao. Krik se naglo prekinuo.

— Čuješ li? — Kojack se hladno i bezizražajno smiješio. — I opet je jedan mrtav. I ti ćeš umrijeti, Scobie Warlock. Tvoj će te brat vidjeti i vjerovati da su te ubili O'Harini ljudi. Tada će zamrziti O'Hara i raditi sve što će Dillinger od njega zahtijevati. Tako hoće Dillinger. Tvojom će smrću dobiti vjernog čovjeka, koji će ubiti O'Hara.

Scobie Warlock se, dršćući, zgrčio na zemlji. Odjednom je naglo podigao pušku naciľjao u Kojacka i pritisnuo obarač. Međutim, oružje je ostalo nijemo.

— Brojio sam — ledeno objasni Kojack. — Nemaš više nijednog metka u puški.

Warlock divlje zastenje.

— Zašto me hoćeš ustrijeliti, Kojack? — prigušeno krikne.

— Ti si ubio Dillingerova oca, Scobie Warlock. Starac nije htio ništa znati o sinu. Živio je u samoći s Indijankom iz plemena Paiute. Da, ustrijelio si Dillingerovog oca. I sada ću ja ustrijeliti tebe. Tako želi gazda ...

Desni kolt u Kojackovoj ruci prasnu. Tane izleti, a Scobie Warlock se beživotno sruši.

Hladan i miran, Kojack se udalji.

Ty Warlock je još uvijek pucao prema rijeci. Odjednom začuje iza leđa korake. Naglo se bacio natrag i ugledao Dillingeru kako trči prema njima.

— Ty, pogodili su tvog brata! O'Hara ga je ubio!

Mladji crnokosi odmetnik zastenje i zatvori oči.

— Scobie ... je li mrtav?

— Da. Dobio je metak u glavu. Bilo bi bolje da otrčiš tamo!

— Ja ... moram ga vidjeti!

Ty skoči i potrči uz rijeku, progura se kroz grmlje i klekne kraj brata. Nekoliko koraka dalje, stajao je Kojack i promatrao ga.

— Scobie — šapne mladić — do-bri moj Scobie! Brate! Ja ... — Nije mogao dalje govoriti. Pogled na mrtvog brata silno ga je potresao i zapanjio. Naglo se okrenuo, otetu-
rao odavde i počeo povraćati. Tada je nestao u gustoj magli.

Kad se Ty vratio na staro mje-
sto, tamo je ležao John Gibbs.

Držeći, mladi se zlikovac spusti na zemlju. Neprekidno je nadlani-
com trljao usta.

— Znam.

— Već znaš?

— Dovoljno je da te pogledam, Ty. Zar si vjerovao da će tvoj brat vječno živjeti? Misli na to koliko je ljudi izgubio O'Hara.

— Mrzim ga! Jednom, bilo kada, ja ću ga ubiti!

John je šutio i gledao prema rije-
ci. Vjetar je puhao i podizao oblake magle. Konji i mazge su trčali unao-
kolo. Meci su padali na obje strane.

Tri su muškarca jurila prema ri-
jeci. Zafijukaše ubojiti meci. Olovo se zaustavilo u leđima bjegunaca i oni su se survali u vodu.

Iza stijena na obali stajao je šerif Wyatt Gibbs. Vidio je kako su ta trojica poginula i potonula. Borba što se ovdje, vodila neljudskom okrutnošću, nije bila njegova, ali zbog te je borbe donio brzu odluku.

Pucnjevi su zamrli.

Podalje od rijeke rzali su konji.

Dillingerovi su se ljudi povlačili. Poubijali su mnogo ljudi, konja i mazgi. Gubici na O'Harinoj strani bili su veliki.

...

Uz obale Zmijske rijeke zavlada-
la je tišina.

Mutno svjetlo svitanja potjeralo je tamne sjene noći. Iznad rijeke odjekivalo je stenjanje.

— Ipak me je izdao — potreseno i bez snage prošaputa O'Hara. — Sigurno su ga užasno mučili i mrcvarili, pa nije izdržao.

O'Hara je govorio o čovjeku ko-
jeg je Dillinger dao objesiti, a Wyatt je vidio na njemu da je do-
krajčen, slomljen čovjek, koji nije mogao ni pogledati one koji su zbog njega poginuli.

— Ovo je kraj! — zastenje O'Ha-
ra. — Sve je gotovo. Ovo bijaše užasna stupica. Dillinger je uspio. Sa mnom je završeno. S malo konja i mazgi ne mogu više ništa početi. Ono nekoliko čamaca što leže pred Shenandoahom mogu prodati. Nitko od mojih ljudi neće se upustiti u novu borbu.

Topot kopita zamre u šumskom području.

Wyatt je osluškivao, ni ne sluteći da je s Dillingerovim ljudima odja-
hao i njegov brat John. Pažljivo je uhvatio O'Haru za podlakticu i od-
veo ga u stranu. Dok su neozlijeđe-
ni previjali ranjenike i nosili mrtva-
ce na jedno mjesto, on i O'Hara su sjedili na kamenoj obali.

— Odustajete, O'Hara?

— Da. Ne mogu tjerati ljude u smrt.

— Vratite se u Shenandoah, ali nemojte prodati čamce. Još niste propali, O'Hara.

— Kažete to tako jednostavno.

— Na Zmijskoj rijeci nitko me ne poznaje — ozbiljno prošapće Wyatt. — Za sve sam stranac. Tragat ću i dalje za bratom, ali pri tome ću doći i do Dillingera ...

— Zar ste poludjeli? On će vas ubiti!

— Neće. Zašto bi? Napokon, potrebni su mu ljudi koji umiju pucaati.

— To biste učinili za mene? — O'Hara odmahne glavom. — Ne mogu to dopustiti. Preopasno je.

Wyatt pogleda preko rijeke. Prve sunčeve zrake okrzle su krošnje drveća. Magla se poput koprene njihala iznad vode i polako rastapala na toplom suncu.

— Dužnost mi je da se borim protiv Dillingera, O'Hara.

— Ne zaboga! Vi ste slobodan čovjek, Gibbse. Možete odjahati dalje, a ja vas neću zbog toga prezirati. Mogu shvatiti svakog čovjeka koji želi stići u sigurnost.

Wyatt zavuče desnicu ispod kaputa i izvadi zvijezdu, pa je šutke pokaže sugovorniku.

— Vi ste savezni šerif? — O'Hara je netremice promatrao zvijezdu. — To ne može biti istina!

— Ipak, ja to jesam. U saraj čizme su mi dokumenti. Želite li ih vidjeti? Zato sam govorio o dužnosti, O'Hara. Nisam službeno došao na Zmijsku rijeku, ali sada preuzimam slučaj u svoje ruke.

— Poslala vas je providnost, šerife! Ponovo se mogu nadati! Zašto to niste prije rekli?

— To ne mora nitko znati. Vama sam rekao, a vi šutite o tome poput groba.

— Obecajem vam!

— Za vas sam Gibbs, nitko više. Stranac koji traga za bratom.

— Da, šerife.

O'Hara se nasloni o stijenu i duboko udahne. Lice mu je bilo sivo i djelovalo je strogo.

— Vraćam se u Shenandoah. Učinit ću kako ste mi rekli. Kćerka me već čeka i sigurno ne može od straha spavati. Zove se Kathleen. Ona je jedino biće koje volim više od svega. Brine se zbog mene, ali i ja sam zabrinut za nju. Zapravo, Kathleen bi odavno morala biti udata ... dvadeset i dvije su joj godine ... ali želi ostati uz mene. Suviše me voli ...

— Nemojte ni vašoj kćerci reći ni riječi o meni, O'Hara. Hajd'mo sada. Do Shenandoaha nije više daleko, zar ne?

Ljudi, ranjeni i izmučeni, sjedili su na konjima koji su im preostali i polagano jahali duž rijeke. Većina teglećih konja je bila ustrijeljena i samo ih je nekoliko kasalo iza jahača.

Zmijska rijeka je blistala na suncu. Voda je i opet bila bistra i svijetla. Mrtvacima su bili zakopani.

— Bolje da me ne predstavite svojoj kćerci — reče Gibbs nakon dužeg vremena.

— Morate vidjeti Kathleen, šerife. Ona je prekrasna djevojka.

VI

Drvenjare i kuće Shenandoaha ležale su tik uz rijeku. Ispred gradića, ribari su lovili losose; raskrečanih su nogu stajali na stijenama i mahali jahačima. Iznad krovova vio

se dim s ognjišta. Ljudi su očekivali O'Harinu kolonu.

Malo prije nego što su stigli do grada Wyatt se odvojio i sam produžio. Sjahavši s konja malo dalje od širokog pristaništa za čamce, promatrao je sveopće komešanje.

Vidio je potresne prizore. Žene su jecale pokraj ranjenih muževa, a druge su neprekidno zapitkivale za one koji se nisu vratili.

Na mostiću za pješake stajala je vitka djevojka u bijeloj ljetnoj haljini. Vjetar se igrao njezinom smeđom kosom, a plave su oči tužno gledale prema ženama koje su plakale.

Wyatt je vidio kako je O'Hara prišao djevojci, ovio ruku oko njezina ramena i priljubio lice na njezino čelo. Drhtao je, a niz Kathleenino su lice tekle suze. Oboje su polako otišli s mostića i krenuli u grad.

Pokraj mostića ležali su čamci. U jednom od njih sjedilo je nekoliko francuskih Kanađana. Pušili su i promatrali muškarce i žene. Psi su trčali unaokolo. Djeca su slijedila roditelje. Ribarske su mreže visjele na vjetru i suncu, da bi se osušile. Neki je trgovac krznima stajao na obalnoj cesti sa svojim kolima.

Dojahao je ridokosi Smiley i pokraj Wyatta kliznuo iz sedla. Bio je smrtno ozbiljan.

— Pridruži se ostalima, Smiley — polako reče Wyatt. — Ja moram tražiti brata.

— Napustit ćeš nas?

— Moram, Smiley, ali vratit ću se. Nemoj ni sa kime razgovarati o meni. To je bolje za sve nas.

Smiley ga nije razumio, ali nije postavljao pitanja. Kimnuo je i uhvatio svog konja za uzde.

— Želim ti mnogo sreće, Wyatt... a kad nađeš brata, vrati se k nama. O'Hari smo potrebni. Ne možemo ga sada ostaviti na cjedilu.

Wyatt je gledao za njim, kako polako i pognute glave odlazi. Smiley je zastao ispred saluna, zavezao konja i ušao u krčmu.

Tada i Wyatt krene.

Jahao je pokraj mostića i nastavio niz rijeku. Njegov je cilj bio Camp Bannock.

...

Suprotno od Camp Bannocka, na drugoj obali Zmijske rijeke, gorjelo je nekoliko vatri. Ovdje je bio noćni logor Dillingerovih ljudi.

Većina je muškaraca spavala, a Dillinger je već prije nekoliko sati odjahao u Camp Bannock.

John Gibbs, uvijen u pokrivač, ležao je pokraj Tyja Warlocka. Nepravilno je disao, a ponekad bi tiho i muklo zastenjao i pomicao usnama.

Ty je sjedio na čistini, uspravljen na gornja dijela tijela. Čuo je kako John nešto mrmlija, ali ga nije slušao. Mislio je na brata i pri tome osjećao ludačku mržnju protiv O'Hare.

Gibbs je i dalje stenjao. Mučio ga je neki težak san. Bacao se amo-tamo, rukama posizao u prazno. Preko njegovih su usana prelazile riječi. Mogao ih je razumjeti samo Ty i on je odjednom naćulio uši i netremice se zagledao u Gibbsovo lice.

John se probudio okupan znojem. Odmahne glavom kao opijen, napola se uspravi, pogleda unaokolo i vrati u stvarnost. Svjetlucavim očima zagleda se u Tyja i upita:

— Sanjao sam i pričao. zar ne?

— Da — muklo odgovori mlađi.

— O svojoj ženi Patriciji, o nekom momku koji se zove Cassidy i svom bratu. Sve sam shvatio. Ne bih volio biti na tvojem mjestu....

— Zar je doista bilo tako strašno?

— Uistinu je bilo. Znači, zato si dojahao na Zmijsku rijeku. Htio bi sve zaboraviti, ali ne možeš. To će te upropastiti, prijatelju. Moraš prijeći preko toga.

— Ne mogu.

— Vjerujem ti, no ti ne možeš mrziti toliko koliko ja. Nemaš nikoga određenog koga bi mrzio, a ja mrzim O'Haru i to mi pomaže da lakše podnesem Scobievu smrt.

— Ne bi smio mrziti, Ty. Mržnja nije nikada dobra. Napokon, nije O'Hara ustrijelio Scobieja.

— Učinili su to njegovi ljudi, a to je gotovo isto. I zato ću ustrijeliti O'Haru.

John je htio odgovoriti, ali nije dospio. Začuli su poziv s obale. Približavala su se dva čamca. Tada je preko čistine dotrčao neki čovjek, pogledao tražeći oko sebe, i onda požurio do Tyja.

— Pođi sa mnom!

Mladi Warlock ustane i krene.

Na obali je čekao Dillinger. Nekoliko je ljudi stajalo ispred čamca. Svjetla iz Camp Bannocka svijetlila su preko vode, na Zmijskoj rijeci leljale su pruge svjetlosti.

Dillinger se smiješio kao da je najbolje raspoložen.

— Imam nešto posebno za tebe, momče. To će ti se svidjeti. Znam da si na to čekao.

Ty krene s njime, a drugi su stajali postrance, tik uz vodu.

Dillinger stavi mesnatu ruku na Tyjevo rame i reče:

— U ovom kraju nitko te ne pozna. Ni živa duša u Shenandoahu ne zna da radiš za mene. Pobrini se za O'Haru.

— Da ga odmah ubijem?

— Ne. O'Hara ima kćerku. Zove se Kathleen. Svaki dan odlazi u dućan. Tada je moraš sresti. Ti si privlačan momak. Pomozi joj nositi ono što kupi, ili učini što hoćeš, ali i budi vrlo ljubazan s njom. Moraš steći O'Harino povjerenje, razumiješ li? Želim doznati što namjerava. Ne bih sada postigao sve što hoću, ako ga odmah ubijem. Mnogo ljudi rade za njega. Htio bih znati hoće li ponovo otići uzvodno uz rijeku, ili će odustati. Ako još jednom pokuša, ponovo ću ga napasti, ali od njegovih ljudi neće više nitko preživjeti.

— Ja ga mrzim!

— Znam, no obuzdaj mržnju. Dočepat ćeš se O'Hare. Otiđi k njemu i reci mu da si bez posla. Znam da se u tebe mogu pouzdati. Sada su mu potrebni ljudi, a ti si stranac. Je si li sve shvatio?

Na licu Tyja Warlocka se pojavi zajedljiv smiješak.

— Možeš se pouzdati u mene. O'Hara kao da je već likvidiran.

— Ne spomeni nikome ni riječi o ovome. A sada kreni, prijatelju...

***

Kopita konja muklo su odzvanjala duž rijeke. Zrake svjetla probijale su noćnu tamu. Pred Camp Bannockom izronio je iz tame konjanik.

Wyatt Gibbs zauzda konja i nagne se naprijed. Stisnuvši oči, promatrao je gradić što se jedva razlikovao od Shenandoaha. Njegova desnica pipajući prijeđe preko cijevi vinčesterke u navlaci a onda podbode konja. U oštrom galopu približavao se Camp Bannocku.

Rijeka se srebrnasto svjetlucala. Veliki plitki čamac bio je usidren pokraj mostića za pješake. Poziciona su svjetla svijetlila.

Pred Wyattom se pojave rešetke od trošne šipke. Ograde su okruživale pusta stražnja dvorišta. Staje su u tami stršale u vis. Do njega dopre žagor glasova.

Odjednom šerif osjeti kako ga netko promatra, ali ničim nije pokazao da je to zamijetio. Podigao je ramena i jahao dalje. Stigavši do ograde od letvica, zastane na putu između kuća.

Iza sebe začuje tiho zveckanje; mamuze na kotačiće okretale su se na čizmama. Netko ga je slijedio, pogubljen.

Preko Wyattova lica klizne hladan smiješak. Skrenuo je konja između kuća i dospio na ulicu.

Njegov je oštar pogled lutao unaokolo, pa prema rijeci. Prijeko, na suprotnoj obali, ležala su dva čamca. Odsjaj vatre nije mogao razaznati.

Oštro je okrenuo konja, pojahao tik uz kuće i kliznuo iz sedla. Mirno je iz navlake izvukao vinčesterku i držao je spremnom da opali.

Na ulici nije bilo ni žive duše.

Koso, na suprotnoj strani, ugleda salun. Na širokom natpisu iznad ulaza debelim je slovima pisalo:

«RIVERSIDE TAVERNE»

Sada Wyatt začuje oprezne korake. Progonitelj je dolazio kroz dvorište. Prvo što je šerif od njega ugledao, bila je ruka u kojoj je bio kolt.

Zamahnuo je puškom i tresnuo čovjeka kad je prišao po glavi. Progonitelj se bez glasa srušio i ostao ležati.

— Ne želim imati nikoga iza leđa — promarmlja Wyatt.

Nemarno je prešao ulicu, vodeći konja za uzde. Ogledao se, tražeći i razmišljajući gdje su ostali Dillingerovi revolveraši.

Za nekoliko je trenutaka bio osvijetljen svjetlom što je padalo iz saluna. U sjeni je privezao konja. Polagano je zakoračio na nogostup i pogledao u salun.

Samo je nekoliko muškaraca sjedilo uz grubo otesane stolove. Četvorica su kartala poker. Iza tezge stajao je točitelj i polagano se opijao.

Wyatt mirno uđe u salun. Svi su se zagledali u njega. kartaši su prekinuli igru, odložili čaše i sada su promatrali svaku njegovu kretnju.

Stigao je do tezge, naslonio se na nju i naručio viski.

Poslužitelj mu, pijano se smiješeći, napuni čašu.

— I za tebe jedan — ljubazno će Wyatt. — Mislim da si na najboljem putu, prijatelju. Na dvije je noge lakše teturati.

— Tti... si u rredu — zamuca barmen. — Uz... mi... čašu... ja... ću — štucnuo je — bocu!

— Glavno je da se napiješ! — Wyatt podigne svoju čašu i počne piti. — Reci, zašto je ovdje tako mirno? Zar je uvijek ovako? Tražim, naime, posao, a gdje nema vreve, nema ni posla.

— Gazzzda... je... — momak zakoluta mutnim očima. Teško tresne bocom o stol. — Prro...kletstvo... Pi...jan sam!

— I ja to vidim. Ali, gdje je on?

— Prrii...jeko. na... drugoj obali....

Poslužitelj tresnu na pod iza bara. Wyatt se nagne naprijed, pogleda čovjeka koji se blaženo cerekao i uzme vinčesterku, pa polaga-

no iziđe iz saluna. Vani se sudario s čovjekom koji se držao za glavu i teturao, stenjući.

Udarcom šake pošalje čovjeka natrag na ulicu; Wyattov je progornitelj i opet ležao bez svijesti.

Odvezao je konja, popeo se na nj i jahao iza kuća. U zaklonu neke staje zastane i zagleda se u dva čamca koja su prelazila Zmijsku rijeku.

U jednom od njih sjedio je Dillinger.

Wyatt je razmišljao dok su čamci klizili prema mostiću za pješake i tu su se usidrili. Iz čamca su izišli ljudi. Netko je izgovorio nekoliko nerazgovjetnih riječi, a onda su Dillinger i njegovi revolveraši krenuli ulicom i ušli u »Riverside Tavernu«.

Wyatt nije mogao ništa poduzeti protiv Dillingera dokle god nije sam. Zato odjaše dalje i potraži mjesto za noćni logor.

Sjahao je tik uz rijeku i odmotao pokrivač, pa još jednom pogledao iznad rijeke. Prije, u noćnom logoru, bilo je mirno. Otkrio je stražara, koji je polagano hodao duž obale.

Naslonio se i zagledao u krošnje, razmišljajući o bratu. Vjerojatno je daleko odavde. Odakle bi i slutio da ih dijeli samo rijeka! Da je pozvao preko rijeke, John bi ga čak mogao čuti...

Zatvorio je oči i zaspao.

Mračne spodobе kretale su se kroz maglu polja i tragale za visokim strancem koji je jednog od Dillingerovih ljudi dva puta udarcem srušio na zemlju.

Wyatt je bio silno umoran. Već je predugo bio budan. Spavao je čvršće nego inače, jer mu je san bio

potreban. I zato nije čuo suho pucetanje ispod drveća pokraj rijeke.

Došuljali su se gotovo nečujno, dali jedni drugima znak, pogrblili se i usmjerili revolvere u čovjeka koji je spavao.

Nešto tvrdo i hladno dotakne Wyattove sljepoočice.

Trgnuo se, ali ukočeno ostao ležati. Ugledao je koščato lice nekog čovjeka, odjevena od pete do glave u crno. Pritisak kolta o njegovu sljepoočicu odao mu je da bi taj neznamac opalio čim bi se on pomaknuo.

— Je li to on?

— Da, Kojack — odgovori netko.

Wyatt se nije micao.

Čovjek kojega je dva puta srušio na zemlju pojavi se u njegovu vido-krugu.

— Mogao bih ga jednostavno ustrijeliti — bijesno zasikta čovjek. — Boli me glava kao da me zgazio konj.

— Možeš ga kasnije ustrijeliti, ako to gazda zaželi — hladno odgovori Kojack, pa prodorno pogleda Wyatta. — Tražiš posao? Otvori usta, stranče!

— Da — tiho će Wyatt. — No, umrem li, ne mogu ništa raditi.

— Kako si mudar! — naruga se Kojack. — A i pravi šaljivdžija. Ali, proći će te volja za šalu, ako te gazda ne bude htio!

Kojack se odmakne. Wyatt više nije osjećao onaj užasan i tvrdi pritisak revolvereske cijevi.

Polagano je uspravio gornji dio tijela. Ljudi su ga razoružali i pružili Kojacku kolt i vinčesterku.

— Odvedite ga gazdi! — zapovijedi Kojack. — Ako pokuša pobjeći, ustrijelite ga.

— Nisam lud — reče Wyatt. — Raspitivao sam se za Dillingera. Poći ću dobrovoljno s vama.

Morao je ići ispred njih. Njegovog su konja vukli iza njega. Čovjek kojega je bio onesvijestio, prišao mu je sa strane i ljutito ga promatrao. Odjednom, podmetnu šerifu nogu. Wyatt je posrnuo, a podmukli tip ga je svom snagom udario u slabine.

Wyatt je progutao bol i kruto se uspravio.

— Što se dogodilo? — poviče revolveraš.

— Samo je posrnuo, Kojack...

Wyatt stisne zube i nastavi hodati.

Revolveraši su ga dotjerali u »Tavernu Riverside«.

Kad je stao sučelice Dillingeru, silno se iznenadio. Taj čovjek ne nalikuje razbojniku koji gaji preko lešina.

Njegovo punašno lice i prijateljski osmijeh već su prevarili mnoge ljude. Ružičasto mu je lice djelovalo vedro i simpatično. Ali, Wyatt je znao što se zbiva u tom punašnom čovjeku, kao i to koliko je bezobziran, okrutan i neumoljiv.

— Dobro došli u Camp Bannock — pozdravi ga Dillinger. — Sjednite! Pijete viski, kako sam, čuo? I tražite posao?

— Da.

— Žao mi je što su moji ljudi tako grubo postupali s vama, gospodine....?

— Gibbson.

— Nadam se da ćete to razumjeti, gospodine Gibbson. Istukli ste jednog od mojih ljudi. Žao mi je što vam je blo tako tik za petama. Ali, sjednite samo!

Dillinger migom zapovjedi svojim ljudima da se udalje. U salunu je ostao samo Kojack, koji je donio bocu s viskijem i tri čaše, u koje je ulio piće.

— Nisam li vas negdje već jednom vidio? — glasno razmišljaše Dillinger. — Činite mi se nekako poznati.

Postojala je sličnost između braće Gibbsa, ali Wyatt nije mogao znati da John već radi za Dillingeru.

— Ne, to nije moguće. Dolazim s juga. Da, potreban mi je posao. Ako želite znati umijem li pucati, neka mi vrate revolver. — Wyatt pogleda Kojacka, koji je sjedio nasuprot za stolom.

— Zapravo, više mi ljudi nisu potrebni. Na porečju Zmijske rijeke neće više biti mnogo posla.

— Onda ću odjahati u Shenandoah. Čuo sam da se tamo traže ljudi koji umiju rukovati revolverima.

— O'Hara? — Dillinger se hladno nasmije. — njemu uskoro neće biti potreban ni jedan jedini čovjek. Ne, Gibbsone, ostat ćeš u mene. Uskoro ću otići nizvodno, pa niz Columbiju. Tada bi mi mogao dobro doći.

Wyatt je sakrio svoje tmurne misli iza blagog smiješka. Shvatio je da ga Dillinger ne bi htio izgubiti zbog O'Hare, ali ne bi ni dopustio da ode. Njegov bi put završio u bistroj vodi Zmijske rijeke... i to kao mrtvac.

Kojack se nagnuo malo naprijed i tako pažljivo promatrao Wyatta kao da mu je htio prodrijeti u dubinu duše.

— Da ode prijeko rijeke, gazda, do ostalih?

— Ne, ostat će ovdje. Neka se zabavlja. Pozovi djevojke, Kojack. Jesu li straže na svojim mjestima?

Kojack kimne, letimice se podrugljivo nasmiješi, pa ode.

Ubrzo se vratio s četiri djevojke, a slijedila su ih dva muškarca s gitarama. Iz »Taverne Riverside« već je odjekivala glazba. Ušli su i ostali pripadnici družine.

Wyatt je znao da mnogi od njih vrebaju i pažljivo ga promatraju, dok je slijedio Dillingera za veliki stol u pozadini saluna.

Prišla mu je jedna od djevojaka i pogladila ga po hrapavu licu. Nije se mogao ponašati poput šerifa, poput pristojna čovjeka... povukao je djevojku na koljena, ljubio je i smijao se s njome.

Samo Dillinger i Kojack bijahu mirni. Dillingeru je na usnama lebдио smrznuti smiješak, a Kojackovo koštato lice bijaše, kao i uvijek, neprobajna obrazina.

— Što misliš o njemu, Kojack? — tiho zapita Dillinger, nagnuvši se prema revolverašu. — Da li bismo ga mogli iskoristiti?

— Vjerujem da bismo. Nemoj zamjeriti, gazdo, ali protiv O'Hare. Mogao bi ga ostaviti na obali Columbije.

— Ne ispuštaj ga iz vida. Zasad će ostati na ovoj obali. Ostali ostaju na suprotnoj strani. Pričekajmo najprije što će uraditi naš momak, Ty.

Kucnuli su se i ispili piće.

VII

Ty Warlock bijaše spreman.

Blistave sunčeve zrake obasjavale su Shenandoah. Čamci su se njihali na vodi, ljudi su pecali. U drvenoj crkvi klečali su ožalošćeni ljudi i

mislili o rođacima i prijateljima koji su izgubili živote na obalama Zmijske rijeke.

Mladi Warlock polagano otvori crkvena vrata i klizne unutra. Sa šeširom u ruci stane u polutamu i počne slušati glas svećenika što je odjekivao iznad okupljene svjetine. Zatim tiho sjedne u posljednju klupu.

Naprijed su klečali O'Hara i njegova kćerka Kathleen. Pokraj lijepe djevojke klečao je ridokosi Smiley.

»... i tako mrtvaci neće biti mrtvi nego će živjeti! Slušamo njihove glasove u vjetru. Vidimo ih sve pred nama. Smiju se poput male djece. Oni su sretni...«

Ty pogne glavu. Na trenutak ga je obuzeo čudan osjećaj. Nije se mogao smijati svećeničkim riječima. Smrt je bila svuda prisutna, a on je volio živjeti. No, mržnja prema O'Hari navela ga je da pogleda naprijed. Neprekidno je zurio u Kathleenin zatiljak.

Sada su ljudi pjevali. Ty Warlock je stajao iza njih, pokraj vrata. Misa zadušnica je završila. Sunčevo svjetlo ušlo je kroz otvorena vrata, a ljudi su polagano, jedan iza drugoga, izlazili.

Tog je dana Kathleen prvi put ugledala crnokosog mladića.

Dva sata kasnije ponovo ga je sreća. Izišla je iz dućana, noseći preko ruke torbu za kupnju, kad joj je prišao. Ozbiljno se smiješeći, skinuo je s glave šešir široka oboda i upitao:

— Smijem li vam pomoći, gospođice?

— Oh, da, rado prihvaćam — Kathleen mu uzvratila smiješkom, a

on uzme košaru. — Vi ste tek od danas u Shenandoahu?

— Da, gospođice. — Ponašao se suzdržano, nije bio onako nagao kao s Indijankom iz Plemena Paiute. — Tražim posao. Ja sam iz Idaho, gospođice.

Kathleen je bila jedna od onih lijepih djevojaka prema kojima se svi odnose s poštovanjem. Bila je razborita i blaga. Potajno je sanjala o čovjeku koji bi je zagrlio i poljubio, a uz kojega bi se osjećala zaštićenom i sigurnom.

Promatrala je od sunca preplanulo usko lice mladog neznanca, crnu kosu i tamne oči. Hodajući uz njega po nogostupu od dasaka, ljupko se smiješila.

— Zar u Idaho nema posla, stranče?

— Ima, ali ja ne mogu nigdje dugo ostati, gospođice. Uostalom, zovem se Ty Warlock, ali me zovite naprosto Ty.

— Tako ću i učiniti, Ty. — Kathleen se tiho nasmije. — Pričajte mi o sebi. U Shenandoahu vrlo rijetko čujem nešto o vanjskom svijetu. Ovdje smo odsječeni od svega. Ponekad doplovi neki čamac iz Portlanda, uzvodno, ovamo gore. Tada doznamo što se događa u svjetskoj povijesti.

— Idaho je dosadan kraj, gospođice, pa vam nemam što o njemu pričati. Samo bih vam dosađivao.

— Sami ste došli u Shenandoah?

— Da, gospođice.

Hodali su pokraj kuća. Kathleen je pozdravljala mještane, koje su susretali. Ty Warlock je vidio ponekog muškarca koji je bio ranjen i imao zavoj. Nije osjećao nikakvu grižnju savjesti.

Ispred jedne kuće Kathleen zastane.

— Stigla sam kući, Ty — reče blagim glasom. — Gdje ste se vi smjestili?

— Još nigdje, gospođice. Konja sam ostavio u konjušnici za iznajmljivanje.

— Još niste ni doručkovali? Onda dođite, pripremit ću vam jelo.

Kathleen zamijeti njegovo oklijevanje. Kao da je bio malo stidljiv. Ali, većina je kauboj, takva.

— Samo uđite, Ty, ja ne grizem. I htjela bih vas upoznati s mojim ocem. Možda bi u njega bilo posla za vas.

Ponašao se kao da mu je sve to neugodno. Nespretno je odložio košaru i vrtio šesir među prstima.

— Ne bih vam želio zadavati previše posla, gospođice. Mogu doručkovati i u salunu...

— Tamo nećete dobiti ništa osobito, Ty. Djelujete izgladnjelo. Sigurno sam da ste gladni poput vuka.

Iza njegova smiješka krile su se mračne misli. Ogledao se naizgled nemirno, kao u strahu da ga netko promatra.

Tada ga Kathleen primi za podlakticu.

— Hajde, Ty, uđite!

Mladić podigne košaru i krene za njom.

Kad je Kathleen otvorila vrata, pred njima se pojavi O'Hara, koji je upravo namjeravao izaći. Čuo je razgovor. Preko njegova lica klizne smiješak dok je promatrao stranca.

— Dobar dan, gospođine — tiho pozdravi Ty i pogleda košaru.

— Uđite, mladiću — prijateljski ga pozove O'Hara. — Košaru stavite na stol.

Ty Warlock se svladao i pokazivao ljubazno lice. Mržnju je prekr-

vao smiješkom. Morao se silno truditi da bi djelovao prijateljski i zato se doimao poput stidljiva mladića. Time je prevario i O'Hara i njegovu kćerku. Oboje su bili potišteni zbog smrti mnogih ljudi. Mladić je odvratio njihove misli od strahovitog krvoprolića na Zmijskoj rijeci, pa su zbog toga bili radosni. O'Hara nije ni na trenutak postao sumnjičav.

Ty Warlock je ostao stajati pokraj stola, s mukom gutajući slinu.

— Pa... idem — reče.

— Oh, ne, — blago se suprostavi Kathleen. — Najprije ćete doručkovati. — Obratila se ocu: — Tata, ovo je Ty Warlock, kauboj iz Idaho. Traži posao.

— Sjednite, mladiću. — O'Hara prijateljski pokaže stolicu. — Moja kćerka kuha odličnu kavu. Nemojte je odbiti, jer ćete požaliti.

Warlock sjedne, stavi šešir na pod i prekriži ruke.

— Nismo li se danas već vidjeli u crkvi? — zapita O'Hara. — Stajali ste pokraj vrata, zar ne?

— Da, gospodine. Čuo sam o krvoproliću. To je užasno. Dok sam bio u Idaho, vjerovao sam da u ovim krajevima pokraj Zmijske rijeke vladaju mir i tišina.

O'Hara se zagledao u stol dok je Kathleen pročeprkala vatru i stavila na štednjak lonac za kavu.

— Ovdje je pakao, mladiću. Mogu vam dati posao, ali ne i veliku plaću. Doživio sam prilično težak udarac. Mnogi moji ljudi su ranjeni, neki ubijeni, a ja sam izgubio velik broj konja i mazgi. Uspjelo mi je spasiti samo dio tereta. Umijete li upravljati čamcem?

— Ne, ali mogao bih to naučiti, gospodine.

— Mladi ste i želite učiti. To je dobro. Kako pucate?

— Tata — prošaputa Kathleen — zašto ga pitaš o tome? Zar svatko mora znati pucati?

— Da, Kathleen, na žalost! Dillinger me primorava na to. Potrebni su mi ljudi koji znaju pucati ali i pogoditi. Pričao sam ti o Wyatt Gibbssu. On nevjerojatno dobro puca. Ljudi iz Shenandoahu su lađari i ribari. Zato moram tražiti dobre strijelce među strancima. Dakle, kauboju?

Ty se zagledao u svoje ruke. Nije mogao prestati razmišljati o imenu Wyatt Gibbs. Oklijevajući je podigao pogled i primorao se na smiješak, koji je i opet prevario O'Hara.

— Da, gospodine, mogu i pogoditi. U nas, u Idaho, često nailaze vukovi i napadaju stoku. Tada moramo pucati u te divlje zvijeri.

— Dobro, mladiću, ako zaista želite raditi u mene, stvar je riješena i možete već danas početi.

— Ali, tata — pobuni se djevojka — pusti gospodina Warlocka neka najprije popije kavu.

— Nemam mnogo vremena, Kathleen — ogorčeno će O'Hara. — Moram svakog pitati umije li pucati i hoće li raditi za mene, da ga ne bi zaposlio Dillinger. Naš novi prijatelj će još danas otići na rijeku i naučiti kako se barata čamcem.

— Rado ću to učiniti — žustro ga uvjeri Ty. — Hoćemo li se odvesti nizvodno? Još se nikada nisam vozio čamcem.

— Ne, idemo uzvodno. Očekujem novu pošiljku na visoravni Columbia. Teret treba da bude prevezen u Portland, ali imamo još nekoliko dana vremena. Do onda ćete naučiti kako se sigurno upravlja čamcem.

Niže, na Zmijskoj rijeci ima nekoliko virova. Samo spretni ljudi mogu dovesti neoštećene čamce nizvodno od rijeke Columbije.

Kathleen prostre stol, stavi šalice i napuni ih crnom kavom. Tada sjedne na stolicu pokraj oca.

Promatrala je Warlocka kako jede.

Mladić je zaista bio gladan. Brzo je jeo i pio kavu. Pri tome joj je odavao priznanje i smijeo se.

— U nas, u Idaho, živio je neki Gibbs — lagao je. — Bio je predradnik. Odlučan momak, a kako je umio pucati! Zaista je bio sila!

Upitno je promatrao Kathleen.

Djevojka sliježe ramenima, nasmiješi se i stavi ruku na očevu.

— Ni ja ne poznam gospodina Gibbsa, tata. Kakav je on čovjek?

— Prijatelj, dijete. Ne mogu sada o tome govoriti.

— Zašto nas ne posjeti? Mogao bi ga jednom pozvati na kavu.

— Ne mogu, nije u Shenandoahu. A sada nemoj više pitati.

Warlock je nastavio srkati kavu, ne dopuštajući da kućedomaćini bilo što zamijete. Možda je na zapadu mnogo ljudi s prezimenom Gibbs, ali bi ipak bilo neobično da su se sada, u isto vrijeme u području Zmijske rijeke pojavila dva Gibbsa. Čuo je Johna Gibbsa kako govori u snu. Nekoliko je puta spomenuo ime Wyatt. Ty upita samoga sebe ne radi li brat Johna Gibbsa sada za O'Hara.

— Tako ste zamišljeni, Ty — trgne ga Kathleen iz misli. — O čemu razmišljate?

— O Oregonu — odgovorio je ne oklijevajući. — Mnogo sam čuo o gradu Portlandu, Vancouveru i veli-

kom moru. To je zacijelo veličanstveno. Još nikada nisam vidio more.

— Jednog ćete ga dana vidjeti — obeća O'Hara. — Kao kauboj, vidali ste samo široku preriju. No, kad budete vidjeli Pacifik, svaka će vam se prerija činiti poput mrljice.

— Da — prošaputa mladić, ispije do kraja kavu i ustane. — Sada bih htio otići i pogledati čamce. Smijem li?

— Jasno! Što prije, to bolje. Dođite, odvest ću vas tamo.

Muškarci su izašli iz kuće i krenuli prema pristaništu. O'Hara je postao šutljiv. Pogled na Zmijsku rijeku i opet ga je podsjetio na njegova smrtna neprijatelja.

Na pristaništu su sreli Smileya. O'Hara mu predstavi Warlocka kao novog čovjeka.

Smiley je pažljivo promatrao crnokosog odmetnika. Pogledao je Warlockove vitke ruke, koje su djelovale njegovano kao u pokeraša.

Tyju nije promakao taj pogled. Prije nego je Smiley stigao išta zapitati, reče:

— Već sam odavno na putu. Od Idahoa dođe je priličan put. Moje se ruke moraju ponovo naviknuti na rad. Ali, hoće.

— Uvjeren sam u to. — O'Hara ga potapše po ramenu. — Pokaži mu čamce, Smiley. On mora mnogo učiti. Čamci su moje jedino bogatstvo. Ne smijem izgubiti ni jedan jedini, jer bih propao.

O'Hara polagano ode, a Smiley skoči u jedan od čamaca.

— Dođi, kauboju! — povikne. — Skoči već jednom!

Ty Warlock se letimično nasmiješi, pa skoči.

Smiley mu počne tumačiti.

Prolazili su sati. Sunce je zašlo za planine i šume. Nad rijeku se spuštao sumrak. U Shenandoahu se počeo paliti svjetla.

Napokon se Smiley, stenjući, popne na mostić za pješake.

Warlock je još poslovaio oko jednog od čamaca. Smiley ga htjede pozvati, ali tada začuje iza sebe korake.

Prilazila mu je Kathleen.

— Kako je, Smiley? Hoće li biti što od njega?

Njezin je glas lebdio iznad čamaca. Ty načuli uši, sagne se i počeo osluškivati.

— Da, gospođice Kathleen. Za dva, tri dana znat će sve.

— Reci, Smiley, poznaješ li dobro Wyatta Gibbisa. Zašto nije u Shenandoahu?

— On je odlučan i hrabar čovjek, gospođice. Dojahao je nizvodno od rijeke, sam. Možda je odjahao u Camp Bannock. Ne znam baš točno, ali znam da je na našoj strani i to mi je dovoljno.

— Rado bih ga upoznala. A gdje je naš novi kauboj? — Tražeći, ogleдалa se iznad čamaca.

Sada se Warlock pojavi. Skačući iz jednog čamca u drugi, stigne do mostića. Popeo se gore i skinuo šešir. Njegovo je tamno lice bilo mokro od znoja.

— Dobar večer, gospođice Kathleen! Ovaj posao me zaista raduje!

— Drago mi je... zbog vas, Ty. Smiley će vam pokazati prenoćište. Već sam skuhalo večeru za sve. Prijat će vam. Dakle, do viđenja!

Otišla je. Bila je odjevena u svijetlu haljinu, a crna vrpca oko vrata bila je znak tuge za mrtvacima.

Warlock je gledao za njom.

— Sviđa ti se? — promrmlja Smiley.

— Da. Vrlo je lijepa i vrlo draga.

— Ako namjeravaš zaprositi njezinu ruku, kauboju, onda ti mogu već sada reći da ćeš dobiti košaricu. Ona voli samo oca, i mislim da je to u redu. Mi, ti i ja, ne bismo mogli učiniti Kathleen sretnom. Ništa nemamo, mi smo jadni psi. Ona je zaslužila nešto bolje.

— Možda ću jednom i ja biti bogat?

— Baš si lud. Hajdemo. Gladan sam poput vuka. A noćas moramo još i stražariti. Do vraga!

Otišli su u prenoćište momčadi.

VIII

Snijeg na vrhuncima planina srebrnasto se blistao pod bljedom mjesecinom. U salunu su sjedili muškarci, pili i razgovarali. Magla je dopirala s rijeke i vjetar ju je raznosio malim Shenandoahom.

Nizvodno od rijeke, u Camp Bannocku, Dillinger je donio odluku i već je bio spreman za slijedeći udarac. Samo ih je nekolicina znala za to, a ti su odmetnici već bili na putu za Shenandoah.

O'Hara je sjedio u svojoj kući, nagnut nad papire i razmišljao, a Kathleen je pospremala sobu za dnevni boravak.

Warlock je s još nekoliko mladića sjedio u salunu. Mladi je zlikovac gurnuo šešir široka oboda duboko na čelo, a objema rukama držao čašu s viskijem.

Zagor glasova nije ometao njegove zle misli.

Vani, na pristaništu, stražario je Smiley sa još dva čovjeka. Vršak cigara žario se crveno i osvjetljavao lica. Čizme su toptale preko dasaka. Obavljali su svoje male obilaske, sastajali se i tiho razgovarali.

Magla s rijeke bila je hladna i ispunjavala je sve vlagom. Voda je kлокotavom bukom udarala o čamce. Užad kojom su barke bile privezane trljala se, tiho škripeći, o rub pristaništa.

Magla je postajala sve gušća. Smiley i oba čovjeka već su je odavno poznavali. Ponekad je puhнула ova-
mo toplina, a zatim bi postalo hladno. Rijeka se slabo blistala u tami. Mjesečevo svjetlo samo je još jače zgušnjavalo maglu.

Nitko nije vidio ni čuo ljude koji su malo dalje od gradića na obali zauzdali konje i sjahali. Nisu progovorili ni riječi. Šuteći su izvukli oružje i slijedili Kojacka.

Pogrbnjeno su klizili duž rijeke. U dubokoj sjeni stabala njihovi su obrisi nestali. Izbjegavali su žbunje i grmlje, gacali po plitkoj vodi pjeskovite obale i sakrili se iza drveća.

Tri su čovjeka stražarila na mostiću pristaništa. Jedva ih se moglo raspoznati. Magla se prostirala poput mliječnosivog pokrivača iznad rijeke. Ponekad se zacrvenio tinjajući duhan.

U salunu Ty Warlock, iznenada ustane, kao da ga je netko pozvao, i polako izađe. Vani se sreo s jednim od O'Harinih lađara, izmijenio s njime nekoliko riječi, pa se polagano udaljio. Neprimijećen je zašao među kuće i odšuljao se iz grada.

Ispred njega iskrсне stup o koji su običavali vezati užad većih čamaca. Duboko se sagnuo i gledao pre-

ma pristaništu. Tamo su stajali Smiley i njegova dva druga.

Bešumno je krenuo pokraj stupa prema drveću. Vlažna je trava šuškala ispod njegovih čizama. Malo podalje ukočeno i napeto se uspravio i, tražeći, ogledao.

Iz mraka izroni neka spodoba.

— Zmijska... — šapne Warlock.

— ... rijeka — začuje. tihi odgovor.

Čim su izmijenili lozinku, Kojack se približi Warlocku.

— Ti si to? — prošaputa Ty. — Pa morao je doći netko drugi.

— Gazda se predomislio. Dakle, kako je? Jesi li bio u O'Hare.

— Da. Radim za njega. — Warlock se tiho i podrugljivo nasmije. — Sada uzima svakog tko nosi pucaljku i ovdje je stranac.

— Što namjerava?

— Za nekoliko dana kreće. Jedna je pošiljka na putu i on namjerava prevesti teret čamcima niz rijeku. Čamci su njegov jedini spas, ili će s njime biti završeno.

Kojackovo se mračno lice razvuče.

— Tu će pošiljku preuzeti gazda. S O'Harom će biti završeno.

Warlockove tamne oči grozničavo zasvjetlucaše. Dah mu je oštro i stješnjeno prelazio preko usana.

— Znači li to da mogu ubiti O'Haru?

— Misliš na svog brata Scobieja? — hladno i muklo zapita Kojack.

— Da! O'Hara mora umrijeti. On je ubio mog brata. To će platiti svojim životom.

Kojack razvuče usta, ali ništa ne odgovori. Samo kimne. Stisnuvši oči, zagledao se prema pristaništu. Na njegovu se licu nije pomaknuo

nijedan mišić. U crnoj odjeći nalikovao je grobaru.

— Sada, odmah? — prošapće Warlock.

— To prepuštam tebi. Ti moraš znati kad ćeš to uraditi. Mi ćemo uništiti čamce. Sada se vrati natrag i nastoj da te O'Harini ljudi vide, kako nitko ne bi posumnjao u tebe.

— O'Hara ima lijepu kćerku, Kojack.

— Ostavi je na miru. Mi se ne borimo sa ženama. Kad njezin stari bude mrtav, ona će nestati odavde.

— Htio bih da bude moja. Vjerujem da sam joj drag.

— Zaboravi je. Hajde, kreni!

Ty kimne, obriše znoj sa čela i odšulja se. Prolazeći pokraj stupa, sjeti se kako je zaboravio obavijestiti Kojacka o strancu po imenu Wyatt Gibbs. Oklijevajući zastane i ogleda se, ali onda ipak oprezno krene dalje.

Ni od koga primijećen stigne do prvih kuća. Tu duboko odahne, opusti se i tada vrati u salun.

Odmah ugleda O'Haru; stajao je pokraj bara i razgovarao sa svojim ljudima.

— Ty sjedne za stol i posegne za svojom čašom, u kojoj je bilo još malo viskija.

— Pođite na spavanje, momci — ozbiljno reče O'Hara. — Čekaju vas teški dani.

Kad su izišli, O'Hara priđe Warlockovu stolu i sjedne. Umornim pokretom ruke prijeđe preko očiju.

— Zašto ne odeš spavati, kauboju? Sutra se moraš tano probuditi.

Warlock je gledao u čašu. Nije htio podići pogled. Trudio se da mu lice djeluje ravnodušno. Njegova je mržnja postala prevelika, a O'Harina je ljubaznost samo povećala. Naj-

radije bi već sada pucao u O'Haru, ali tada bi svi muškarci u Shenandoahu bili upozoreni.

— Odmah ću.

— Učini tako, kauboju.

O'Hara letimično dotakne njegovu ruku, ustane i iziđe iz saluna. Udaljavao se polagano, hodajući po daščanom nogostupu.

Neka starica počne mestiti pod u salunu. Točitelj obriše tezgju, uđe u prostoriju i ugasi svjetiljku.

Ty ustane, pa iziđe iz saluna. Pred vratima nekoliko trenutaka stane, promatrajući rijeku. Tamo je vladala duboka tišina.

Mladić polagano prijeđe ulicu i produži. Malo poslije, vrebao je iza O'Harine kuće.

Na rijeci je još uvijek bilo mirno.

Smiley i druga dva stražara držali su oružje spuštено. Nikakav zvuk ih nije upozorio. Smiley izvadi opušak cigare iz usta i baci ga u vodu. Žar se ugasi uz pisak. Čamci su se lagano njihali. Smiley se udalji od svoja dva druga. Svaki je krenuo drugim smjerom. U magli jedva su se mogli razaznati.

Čamci su tiho udarali jedan o drugi. Voda je klokotala. Struja je nosila neki grm. Kroz maglu je muklo odjekivao zov vodene ptice. U šumama što su okružavale Zmijsku rijeku bila je tišina. Nebrojene su zvijezde blistale iznad snježnih vrhunaca.

Odjednom Smiley začuje mukli šum. Okrene se i pogledom potraži stražare, ali ih ne nađe. Uznemiren vrati se natrag. Iz magle se polako ukaže spodoba koja je ležala na daskama mostića.

Smiley uplašeno zastane i poluglasno vikne:

— Eddiel

Čovjek ne odgovori.

Smiley požuri i nagne se nad nje-ga. Napola ga okrene i ugleda nož u njegovim leđima.

Eddie je bio mrtav!

Na suprotnom kraju ležao je dru-gi stražar. I on je bio ubijen no-žem!

Smileya obuze užas. Zapanjeno je promatrao mrtvace. Htio se uspravi-ti i otrčati odavde, opaliti metak u znak upozorenja, ali nije dospio. Kad je podigao gornji dio tijela, os-jeti nož koji mu je svom snagom zarinut u leđa. Pred njegovim oči-ma nastane potpuni mrak. Pustio je da mu oružje padne i srušio se na mrtvoga druga. Onda se mlitavo i beživotno otkotrljao preko mostića i kliznu u vodu, među čamce.

Odjeven potpuno u crno, sablasna izgleda, revolveraš Kojack je stajao na mostiću i dao znak drugim od-metnicima.

Došuljali su se preko dasaka i si-šli u čamce. Sjekirama su ih uništi-li. Voda je prodirala u njih, a onda zasjaše plamenovi. Kad su zločinci bili ponovo na mostiću, popucala je užad i struja je polagano povukla zapaljene čamce koji su tonuli.

Na rijeci plamtjela je vatra dok se Kojack šuljao prema kućama, a ostali za njim. Polagano su se pribli-žavali prenoćištu O'Harine momča-di.

Smrt ih je iznenadila u snu.

Ubojiti su meci zloćudno šibali u prenoćištu. Olovo je pogađalo tijela. Neki je čovjek zavikao. Nekoliko puta pogođen i obliven krvlju, sru-šio se natrag na ležaj.

Zapaljene baklje poletješe na slamnjače i ležaje, a onda vani zaz-veckaju mamuze. Neprekidno puca-jući, podli su ubojice otrčali.

U svojoj kući O'Hara je sjedio kao skamenjen i slušao pucnjavu. U svojim domovima mještani su vika-li od straha.

Kathleen je skočila iz kreveta i htjela zapaliti svjetlo.

Ne, Kathleen! — krikne O'Hara prepuklim glasom, otkotrlja se s kreveta i navuče hlače. — Napadnu-ti smo, Kathleen! Ne miči se iz kuće!

Obuo je čizme, otrčao u sobu za dnevni boravak i zgrabio pušku, pa istrčao iz kuće.

Mještani su izbezumljeno trčali ovamo-onamo. Psi su lajali kao po-ludjeli, djeca očajno plakala. Baklje su skakutale preko ulice.

Užasnuto, O'Hara stane.

Prenoćište njegove momčadi buk-talo je u požaru. Muškarci su vika-li, žene zaklinjale muževe neka se vrate. A ipak, nekolicina njih je žurila prema rijeci.

Kojack i zločinci su nestali. Mu-kli topot kopita nadjačalo je vika-nje mještana. Jahači su se udaljava-li duž Zmijske rijeke.

O'Hara je stajao pokraj dvojice mrtvih stražara, a onda, dršćući kle-kne. Rijekom su plovili zapaljeni čamci. Nekoliko je muškaraca pod svjetlom vatre otkrilo leš riđokosog Smileya, koji je poput svežnja stršio iznad vode.

O'Hara se nije mogao uspraviti vlastitim snagama. Bio je slomljen čovjek. Nije više ništa imao — ni momčad, ni čamce. Ostalo mu je samo nekoliko konja i mazgi, a njih mora prodati kako bi mogao platiti barem put na istok.

— Dodi, gazdo — zastenje neki čovjek i s mukom ga podigne. — Odvest ću te kući.

— Pusti me — prošapće nesretnik — mogu... — još sam.

Teturajući, O'Hara krene prema kući. Svi su gledali za njim. Ispred prenoćišta, obasjani plamenom, stajali su mnogi mještani; nisu mogli više ništa poduzeti. Dillinger je organizirao nemilosrdan i neljudski napad.

O'Hara nije ni podigao pogled. Bio je na kraju snaga.

Stigavši do svoje kuće začuje neki glas. Digne glavu i ugleda Warlocka kako mu maše.

Polagano mu priđe.

— Ti si to, kauboju? — šapne. — Jesi li vidio? — Moji ljudi.. prenoćište... čamci...

— Da.

Warlockov je glas zvučao poput siktanja. Naglo je zgrabio sugovornika i povukao ga u stražnje dvorište. O'Hara je bio previše iscrpljen i iznenađen da bi se mogao braniti.

— Što... što ovo treba da znači, kauboju? — samo zastenje. — Što hoćeš, zaboga, od mene?

Lice Tyja Warlocka bilo je potpuno izobličeno. Duboka mržnja blistala je u njegovim očima.

— Ti si, prokleta pseto, ubio mog brata Scobieja! — zasikta. — Mrzim te!

O'Hara zatetura, zagleda se u njega i lagano odmahne glavom.

— O čemu govoriš? Što je tebi? Zar si poludio?

— Nisam! Pri zdravoj sam pameti, O'Hara! Bilo je to pokraj Zmijske rijeke! Ležali smo u zasjedi. Odjednom, moj brat je bio mrtav. Ti si ga dao ustrijeliti!

O'Hara odjednom shvati. Ugleda kolt u ruci mladića kojeg je smatrao kaubojem iz Idaha, u kojeg je imao povjerenja, a sada je spoznao

da tobožnji kauboju pripada Dillingerovim ljudima.

Odjednom je prešao granice straha. Pred njim je bila samo razjapljena praznina. Užasavajuće prazno pogleda Warlocka i polagano, bezvučno reče:

— Nećeš pobjeći.

— Znam na što misliš, huljo? Na onog Gibbsa, koji radi za tebe. Odjahao je u Camp Bannock, da bi se zaposlio u Dillingera, kao što sam ja učinio ovdje, zar ne? Ali, ja ću ga odati. Platit će svoj naum glavom!

— Kakav si ti to čovjek?! — s mukom prošapće O'Hara. — Tako mlad a već zločinac. Ubojica kojeg plaća Dillinger!

— Da — pobjedonosno klikne Warlock. — Mi ćemo ovladati Zmijskom rijekom i porječjem Columbije. Obogatit ću se. I za mene će ostati dobar dio. Sada znaš sve.

Warlock ispusti O'Hara i prigušeno se nasmije. Sprijeda, na ulici, ljudi su vikali. Nitko nije dolazio u ovo stražnje dvorište. Crvena vatra lebdjela je iznad krovova kuća Shenandoaha.

O'Hara nije imao pušku. Odjednom se sjetio kćerke Kathleen i posegnuo za revolverom u džepu hlača.

Besmisleno.

Ty Warlock nemilosrdno opali. Henry O'Hara se sruši natraške.

Kad je ležao na tlu, Warlock ponovo opali, pa još jednom. O'Hara je mrtav ležao pred njim. Nebesko-plave oči bile su uperene prema hladnim zvijezdama.

Warlock, pogrbljen, potrči. Stigao je do konjušnice za iznajmljivanje. Ovdje nije bilo nikoga. Vlasnik je bio istrčao na ulicu.

Hladnim mirom Warlock osedla svog konja, izvede ga na ulicu i užajaše. Zlobno cerekanje iskrivilo je njegovo lice.

Polagano je odjahao odavde i ostavio Shenandoah za sobom. Ispod drveća na rijeci zauzdao je konja i osvrnuo se.

Promuklo se nasmijavši, grubo potjera konja i pojuri u noć.

U to je vrijeme neki čovjek otvorio vrata kuće i potišteno pogleda Kathleen. Djevojka je stajala pokraj stola, sobe za dnevni boravak. U međuvremenu je zapalila svjetlo.

— Tvoj otac, Kathleen...

— Što je s njime? — šapne mlada djevojka. — Govori već jednom! Zar je... mrtav?

Čovjek kimne i teško proguta slinu. Vrat kao da mu je bio stegnut. Nije mogao izustiti više ni riječi. Uzmaknuo je kroz otvorena vrata, tako brzo da ih nije zatvorio za sobom.

Hladnoća prodre unutra. Za njom i miris paljevine. Sve je bilo zastrto oblacima magle. Odsavud su odjekivali glasovi. Odsjaj vatre crveno je titrao na pročeljima kuća i drvenjara.

Kathleen sasvim polagano iziđe iz kuće.

Na ulazu u stražnje dvorište, stajali su muškarci, gledajući prema njoj. Koračala je poput mjesecačarke. Rub njezine haljine doticao je zemlju, vjetar joj je mrsio dugu kosu, magla vlažila lice. Bila je blijeda poput mjeseca iznad planine.

Muškarci su se razmaknuli, stvorivši uski prolaz. Kathleen je prošla polaganim koracima i ugledala oca. Ležao je na zemlji, ustrijeljen poput pobješnjela psa.

Kathleen klekne. Pogleda mrtvačeve oči i zaplače. Saginjala se sve niže dok nije pala na njega. Drščući, pipala mu je lice.

Onesvijestila se.

Muškarci su je podigli i odnijeli u kuću. Dvije su žene sjele uz krevet i ostale pokraj nje.

Henryja O'Haru su odnijeli.

Prenočište momčadi je izgorjelo. Žalosni su glasovi odjekivali kroz sivu maglu.

Baklje na ulici se ugase i nad gradicom zavlada mrtvilo.

IX

Wyatt Gibbs je sjedio u salunu »Taverne Riverside« Vratili su mu njegovo oružje. Čitav se dan mogao slobodno kretati po Camp Bannoku.

Te je večeri odlučio napasti Dillingera. Revolveraš Kojack i ostali još se nisu vratili, a on je prekasno doznao da su odsutni. Dillinger se nalazio u jednoj od stražnjih prostorića saluna.

Wyatt polagano ustane. Iziđe iz taverne i zastane pred zdanjem.

Odjednom začuje brzi topot kopitaka.

S rijeke su dolazili jahači.

Još nije mogao vidjeti konjanike, ali znao je da su to Kojack i ostali revolveraši.

Mirno je prešao nogostupom i ušao u stražnje dvorište. Jahači će već za minutu dvije stići u dvorište, sjahati i odvesti konje u staju.

Neki neodređeni osjećaj upozori ga na opasnost. Potrči u staju, strelovitom brzinom osedla konja i odvede ga iza staje.

Od rijeke je nadolazila magla. Jahači su već galopirali u dvorište. Čuo je dahtanje konja i kašalj ljudi. Stražnja vrata kuće su glasno zaškripjela.

Wyatt je stajao uza zid od dasaka, držeći ruku na nozdrvama konja, i stisnutih očiju virio kroz prorez između dasaka. Ugledao je Kojacka, ostale revolveraše i Dillingera koji je došao iz kuće. Načuli uši.

— Sve smo obavili, gazdo — hladno ga obavijesti Kojack. — Ubili smo stražare, postrijeljali momčad u njihovu prenoćištu i uništili čamce.

— Znači, s O'Harom je završeno? — bez žaljenja zapita Dillinger, a na njegovu se ružičastu licu pojavi smiješak.

— Da Ty Warlock će ga ubiti. Vjerojatno će uskoro biti ovdje.

— Polizao je krv, je li?

Dillinger razvuče usta. Samo je Kojack shvatio njegov pogled.

— Da. Upravo je bjesomučno želio to učiniti. On je bijesan pas. Ne da se više držati na lancu.

— Dobro. Uđi, Kojack. Vi ostali možete u salun. Pijte u moje zdravije, momci!

Revolveraši su se razveselili, klicali su i urlali. Tada je dvorište opustjelo.

— Ty Warlock — prošapće Wyatt, a bore na njegovu licu se prodube. Oči mu hladno zasvjetlucaše, ali se svlada. Ponovo je začuo topot. Jedan je jedini konjanik žurio u grad. Naglo je skrenuo konja prema »Taverne Riverside«, skočio iz sedla i potrčao unutra.

Sunce je zašlo. Sutton i oblaci magle su izbrisali sve obrise.

Wyatt ostavi konja i zaobiđe staju.

Odlučno otvori stražnja vrata i klizne u kuću. Ispod vrata koja su vodila u salun vidio je zraku svjetla. U tami kretao se pipajući i ugledao svjetlost i ispod drugih vrata. Glasovi su dopirali u hodnik. Priskonio je uho o vrata i oslušnuo.

— Gibbs? — upravo je upitao Dillinger. — Što je to s tvojim prijateljem, Warlock? On je prijeko, u logoru, s još nekoliko momaka.

— Mislim na drugoga Gibbsa! — ljutito poviče Ty. — Postoji još jedan Gibbs, to posve točno znam. John Gibbs je u snu spominjao brata Wyatta. Sasvim dobro sam to čuo. A taj Wyatt Gibbs je ovdje u Camp Bannocku. O'Hara ga je poslao ovamo.

— Znaš to sigurno, čovječe?

— Da, do vraga! Čuo sam kako je onaj ridokosi Smiley razgovarao s O'Harinom kćerkom, koja je htjela saznati kamo je Gibbs odjahao. I O'Hara je nešto čudno rekao prije nego sam ga ubio.

— Gibbs? — ponovi Dillinger. — Ovdje imamo jednog novog. Taj se zove Gibbson ... Do vraga! To je on!

— On je u Camp Bannocku, gazdo? — hladno zapita Kojack.

— Da ... barem je maločas bio u salunu.

— Da ga ubijem?

U prostoriji je nekoliko trenutaka vladao tajac. Dillinger je razmišljao.

Wyatt Gibbs je hladnokrvno prisluškivao. Tada začuje Dillingerov glas.

— Potraži tog Gibbsa, Kojack. Ti Warlock, odveslaj preko rijeke i ubij Johna Gibbsa. Kad mu ti priđeš, neće posumnjati. Ustrijeli ga i onda reci ostalima tko je on bio. U međuvremenu ćemo mi ubiti njego-

va brata. Ni jedan od braće ne smije nam pobjeći. Dopremite mi ih mrtvi!

Wyatt nečujno klizne natrag, potrči do konja i vinu se u sedlo. Odmah je ujahao u oblak magle. Konj ga je nosio u luku, prema rijeci. U Camp Bannočku kroz maglu su odjekivali promukli glasovi pa se gubili. Počeo je lov.

Samo stotinjak jardi daleko od brvna ostavio je konja u zaklonu od grmlja i stijena.

Nije više čuo odmetnike koji su ga tražili. Ponekad bi izronili iz magle i ponovo nestali.

Duboko sagnut, Wyatt se kretao duž vode.

Htio je uloviti Tyja Warlocka, ubojicu Henryja O'Hare, ali odjednom se na brvnu pojavi nekoliko ljudi. Warlock skoči u čamac i zavesla. Ostali su se raspršili uzduž rijeke i tražili za Gibbsom poput krvoločnih pasa.

Wyatt nečujno kriznu natrag, odjaše dalje i zaustavi se pokraj stijena, što mu pruže zaštitu.

Zmijskom rijekom plovio je čamac, obavijen maglom.

Wyatt Gibbs klizne s konja, povuče ga u zaklon, i s vinčesterkom u ruci stane na obalu.

Za to je vrijeme Dillinger bijesnio poput luđaka. Nije mogao oprostiti samome sebi što je Wyattu Gibbsu vratio oružje. Nijedan od njegovih revolveraša još nije došao i javio da je Gibbs ulovljen i ubijen.

Savezni se šerif skrivao, odmetnici su ga tražili.

Odjednom, Wyatt se ukoči. Koraci su dolazili bliže. Tiho uzmakne natrag i sakrije se. Nagnuo se naprijed osluškujući. Čizme progonitelja

koji se približavao izazvale su škripu pijeska na obali.

Trenutak kasnije, Wyatt ga ugleda. Odmetnik se primicao kroz maglu. Disanje mu je zvučalo prigušeno. Tiho je stenjao i poput krvoločna psa njuškao unaokolo.

Gibbsov konj muklo zadašće.

Progonitelj se trgne, spusti na koljena i ostane nepomičan.

Gibbs je mirno i hladno promatrao odmetnika; nije znao da je Dillinger obećao nagradu za njegovu glavu.

To je bio razlog zašto se progonitelj nije povukao. Htio je sam dobiti tu nagradu, sam je htio naći Gibbsa i ustrijeliti ga. Malo poslije otpuže dalje. Ostavi pušku, izvadi revolver i krene ... točno prema Gibbsu.

Savezni šerif ugleda iskrivljeno i napeto lice. Ovaj je zlikovac bio opasan, kao i ostali. Bez grižnje je savjesti ubijao nedužne ljude ... za Dillingera.

Wyatt nije smio dopustiti da bude pucnjave. Htio je ostati ovdje, pokraj rijeke, i čekati.

Zlikovac se vrlo polako kretao. Desnica mu se zgrčila oko kolta.

Konj iza stijena ponovo zadašće, a odmetnikovim licem preleti pobjedonosni smiješak. Vjerovao je da je na cilju svojih paklenskih želja. Još samo tri jarda, pa dva ...

Tada mu Gibbs zarine čizmu u slabine, a trenutak kasnije uslijedi nemilosrdan udarac. Šerif snažno podigne odmetnika, pa ga odbaci od sebe. Tijelo je uz pljusak palo u rijeku i nestalo. Kolt poleti za njim, pa i on potone.

Ova je borba postala sve teža i užasnija. Wyatt je morao tako postupiti ako nije htio biti pobijeđen i

ubijen. Na Zmijskoj rijeci nije postojao nikakav zakon; pobijediti će jači, mudriji, grublji, hladnokrvniji.

Savezni šerif bivoljeg zatiljka bio je sam. Nitko mu nije pomagao. Morao se sam boriti, a bio je suočen s nadmoćnijim protivnikom koji nije prezao ni pred čime.

Mislio je na brata. Nije mogao nezamijećeno prijeći čamcem na suprotnu obalu.

Trenutak je oklijevao a onda otrči do konja, uzjaše i potjera konja u rijeku. Snažno ga je udario, sileći ga da pliva protiv struje. Životinja izgubi tlo i zapliva. Gibbs se prepusti konju da ga vodi. Čvrsto se držao za jabučicu sedla i netremice gledao prema Camp Bannocku. Konj je divlje lupao kopitima i Wyatt je morao silno paziti da ga ne udari kopitom.

Začuli su se promukli glasovi. Odmetnici su otkrili bezoblično tijelo u rijeci i počeli pucati, iako nisu znali u što pucaju.

Mecu su sijukali uokolo.

Voda ispred Gibbsa štrcala je u vis. Obavila ga je gusta magla. Dašćući konj se probijao kroz vodu.

Olovo je pljuskalo u rijeku. Jeka pucnjave muklo je odjekivala kroz šumu, nad koju se spustila noć.

...

Škripeći, čamac dotakne plićak. Ty Warlock skoči iz čamca i okrene se. Na suprotnoj obali iz cijevi pušaka frcali su plamičci. Glasovi su, sasvim iskrivljeni, dopirali ovamo.

Ty je želio ubijati.

Zgrabio je pušku, podigao je iz čamca i okrenuo se.

Pred njim su stajali ljudi iz logora — u otrcanoj odjeći, prijavi i

bradati. Držali su u rukama oružje i gledali prema njemu.

— Što se tamo događa prijeko?

To ćete još dovoljno rano čuti! — zasikće Warlock. Progura se kraj njih i potrči gore, prema trgu. Ogle-da se okolo, tražeći O'Harine mazge i nekoliko konja još je stajalo ispod drveća. Zar drvenog ugljevlja logorskih vatri svijetlio se kroz maglu. Magla je visjela na tamnom drveću poput vela.

Logorsko mjesto gdje je ležao John Gibbs bilo je prazno.

Warlock je glasno kleo i trčao okolo, tražeći ga. No, nestao je i Johnov konj.

Ty se gotovo ugušio od srdžbe. Teško dišući dotrčao je natrag i zapitao za Johna.

— Maločas je još bio ovdje — odgovori mu netko.

— Vi proklete budale, zar ne znate ..

Ušutio je silno ljut, naglo se okrenuo i odjurio na Trg.

Prijeko, ispred Camp Bannocka, pucnjava je prestala. Nekoliko je trenutaka vladala tišina.

U nastaloj tišini Ty začuje topot kopita konja koji se polagano udaljavao. Odmah potrči. Slijedilo je jahača, držeći pušku spremnom da opali. Skrenuo je s puta. Grane su šibale njegovo lice. Čuperci crne kose ostali su visjeti. Kad mu se šešir zapleo u grmlju, razveže vrpce oko vrata i ostavi šešir široka oboda.

Konjanik pred njim jahao je duž rijeke.

Warlock je poput luđaka žurno napredovao kroz grmlje i dozivao Gibbsa.

Tada ga ugleda.

John je zauzdao konja u jednom uleknuću. Suho lišće je šumjelo

ispod konja. Mjesečina je koso padala na malu čistinu. Gibbsovo je lice bilo sivo poput pepela.

— Što hoćeš? — zapita.

Warlock je teško disao, ali se primorao da bude miran. Puška mu je bila uperena u Gibbsa.

— Ustrijelit će te — reče, jedva dolazeći do daha. — Varao si nas. Znaš li tko je u Camp Bannocku? Tvoj brat! On radi za O'Haru. Da, Wyatt Gibbs. Ustrijelio sam O'Haru. Sada sve shvaćam. Obojica i tvoj brat i ti, radite za O'Haru. Ti bi htio da Dillinger, ja i svi ostali poginemo.

— Što to pričaš?! — izdere se John i skameni u sedlu. — Ne znam ništa o bratu. Možda me slijedi, ali ja o tome ništa ne znam. Ti si krvoločna budala, Warlock. Dođi sa mnom, odvest ću te u sigurnost.

— Možeš pričati što hoćeš, ništa ti ne vjerujem.

— Nije važno. Ti me nećeš ustrijeliti. Dillinger je pokvarenjak. Htio sam ti to već reći, ali si prebrzo nestao s Dillingenom.

Warlock je ukočeno prilazio bliže. Razrogačenih očiju, netremice je promatrao Johna, zgrčivši ruke oko puške.

— Što si mi htio reći, Gibbs?

— Ustrijelio si O'Haru, Warlock? Iz osвете, zato što je on dao ustrijeliti tvog brata? Zar ne znaš tko je ustrijelio Scobieja?

John Gibbs se uhvati za vrat. Stari su ga ožiljci i opet svrbjeli. Glas mu se gotovo slomio. Ipak, nastavi: — Ja ću ti to reći, Warlock. Sjećaš li se još, ostavio sam te samog pokraj rijeke. Loše sam se osjećao. Kad sam se htio vratiti do tebe, zalutao sam. I tada sam ugledao Kojacka i tvog brata. Kojack je stajao

iza njega, i ustrijelio ga. Da, točno si čuo, Ty Warlock! Kojack je po Dillingerovoj zapovijedi ustrijelio tvog brata. Dillinger je htio da smrtno zamrziš O'Haru a htio se riješiti Scobieja. A ja znam i zašto jer sam čuo razgovor Dillingera i Kojacka. Starac u drvenjari pokraj rijeke bio je Dillingerov otac. Zato je Scobie morao umrijeti...

Ty se zgrbi kao pod udarcima biča i spusti pušku.

— Ne — zastenje. — To nije istina!

— Onda pitaj Dillingera. Ali ne bih ti to savjetovao. On bi te dao ustrijeliti.

— Lažeš! — prošaputa Warlock. — Ti ...

U blizini zapucketaju grančice i Ty se naglo okrene. John to iskoristi. Grubo potjera konja i odjuri ispod drveća. Kopita su zablistala u polutami, a onda je Gibbs nestao.

— Prokleta pseto! — poviče Warlock za njim. — Otiđi u pakao!

Gibbs nije odgovorio. Odjahao je ... bogzna kamo, možda u potragu za bratom.

Psujući, Ty Warlock se okrene i pogleda oko sebe. Iz noćnog su logora do njega dopirali glasovi prigušeni daljinom. Stenjući spusti pušku i odmahne glavom. Vjetar je podizao saho lišće ispod njegovih nogu.

U tom trenutku ugleda neznanca.

Visok, krupan i pognut, stajao je savezni šerif na rubu čistine. Mokra odjeća bila je prilijepljena uz njegovo tijelo. Na kundaku vinčesterke, koja je bila uperena u Warlocka blistala je voda. Šerifovo je lice bilo bezizražajno i odlučno.

— Ne miči se, Ty Warlock — tiho i ledeno zapovijedi.

— Gibbs? — zastenje odmetnik.

— Wyatt Gibbs?

— Da.

Warlock je drhtao od napetosti. Glavom su mu grozničavo prolazile misli. Očajnički je tražio neki izlaz.

— Što ... što hoćete od mene? — prošapta. — Ja sam prijatelj vašega brata Johna.

— Baš maločas si ga htio ustrijeliti. Promatrao sam vas i slušao. Nadam se da ću još stići Johna. On nema nikakve veze s vama, odmetnicima.

Preko Warlockovih usana preleti podrugljiv osmijeh. — Nema nikakve veze s nama? To je loša šala, Gibbse. Zaista da umreš od smijeha!

— Ne moraš umrijeti od smijeha, Warlock, no ionako ćeš umrijeti! Znam da si ti ubio O'Hara i to ćeš platiti glavom. Baci pušku na zemlju!

Ty Warlock se nikada ne bi predao. Bio je pritjeran u škripac i nije više mogao bistro misliti. Strah pred vješalima natjerao ga je da djeluje. Podigao je pušku i htio opaliti, ali Wyatt je bio brži i udario ga vinčesterkom kao batinom.

Ooružje je pogodilo Tyja svom snagom. Ispustio je pušku, srušio se i otkotrljao niz padinu. Stenjući kliznu u neki grm, napola se uspravi i potegne revolver.

U tom trenutku Wyatt Gibbs opali iz revolvera. Metak se zarinuo u Tyjava prsa i bacio ga na zemlju.

Wyatt je potrčao do odmetnika, kleknuo i pogledao mladićevo lice.

— Bliži ti se kraj, Warlock — reče promuklim glasom. — Dillingerovi su revolveraši zasigurno čuli pucanj, ali trebat će im dugo vremena dok te pronađu. Htio sam te vid-

jeti kako visiš, ali nije mi uspjelo. No, moj je zadatak loviti zlikovce.

Mladi je odmetnik teško disao. Ruke su mu se trzale na suhom lišću. Na pepeljstom licu treperilo je blijedo svjetlo zvijezda.

— Onda moraš ... loviti i svoga brata. Gibbse — s mukom prošapta — On je već imao omču oko vrata. On je zločinac kao i ja.

— Ne, Warlock, nije. Moj brat je bio prijatelj Siouxa, a protiv toga je bilo mnogo ljudi — ljudi koji su oduvijek mrzili Indijance. Htjeli su linčovati Johna. Stigao sam u posljednji čas. Već je imao omču oko vrata. Metkom sam ga skinuo s drveta na kojem je visio. Prevario si se, Warlock.

— On je ... ubojica — zastenje Ty. — Ustrijelio je jednog čovjeka!

— Znam, Bruela Cassidyja. Taj je Cassidy ubio njegovu ženu.

Warlockove su oči grozničavo svjetlucale. Preostalo mu je još samo nekoliko minuta života. U njemu su se izmjenjivali mržnja i osjećaj likovanja.

— Čuo sam ga kako je govorio u snu. Spominjao je svoju ženu i nekog drugog muškarca. Da, Cassidy, tako se zvao Cassidy je bio ljubavnik njegove žene. Oh, da Wyattu Gibbse, tvoj brat je ustrijelio najprije svoju ženu, a onda Cassidyja.

— Ne! — divlje vikne Wyatt. — Ti si prokleti lažac! Lažeš i na smrti, proketo pseto!

— Sada si i ti na kraju, zar ne? — naruga se Warlock. — Ali to je istina! Tvoj brat je zvijer, on je ...

Wyatt je mislio da će izgubiti razum. Objema je rukama zgrabio Warlocka za vrat i počeo ga gušiti. Sve se u njemu uzburkalo. Sve je u njemu urlalo. Tisuće vražjih glaso-

va, a pred njima se otvorio pakao. Ali, ipak je shvatio što radi ... Pusti odmetnikov vrat i klonu natrag.

— Lažeš!

Mladićeve su oči bile mutne i prazne. Lice mu je postajalo sve jače upalo. Iz usana je nestalo i posljednjeg rumenila.

Glas mu je bio samo još jedva čujni šapat.

— Umirem, Gibbse. Rekao sam ti istinu.

— To ne može biti istina! Moj brat je volio svoju ženu, obožavao ju je. A Pat ga nikada ne bi prevarila!

— Možeš mi vjerovati ...

Trava je šuštalala na vjetru. Lišće je padalo s drveća i spustilo se na prsa Tyja Warlocka. Zlikovac je prestao disati; beživotno je ležao pred Gibbсом.

Istina!

Wyatt Gibbs je doznao istinu. Morao je vjerovati odmetniku ... u posljednjim trenucima svog života, samrtnik nije lagao.

John je ustrijelio svoju ženu Pat i njezina ljubavnika, Bruela Cassidyja. Onda je uzeo novac i pobjegao, kako bi umaknuo nesretnoj prošlosti koja ga je teretila poput prokletstva.

Glasovi su odzvanjali šumom.

Wyatt se polako uspravi, uzme svoju vinčesterku, pa se umorno okrene i polagano iziđe iz uleknuća. Grane grmlja udarale su mu o noge. U čizmama je imao vode. Njegov je mokri konj stajao ispod drveća pokraj Zmijske rijeke.

Naslonio se na konja i zatvorio oči. Nitko nije čuo njegov tihi šapat.

Trebalo mu je vremena da se pomiri s istinom. Uvijek je vjero-

vao u nedužnost svog brata. Sumnjao je u svakog samo ne u Johna.

Što je duže razmišljao, slike iz prošlosti postajale su mu jasnije. Shvatio je: Johnova bezgranična ljubav prema Pat, koja ga je prevarila, pretvorila se one olujne noći u duboku i paklensku mržnju.

Patricija, koja je tako uživala u životu, bila je vrlo draga Wyattu. Sada je morao shvatiti da je sebi drugačiji zamišljao život.

Zbog nje je John postao ubojica. No to nije znao nitko osim njega, Wyatta. Ako on šuti nitko neće doznati istinu; jedino bi John znao što je učinio.

Wyatt je nosio šerifsku zvijezdu. Mora potražiti brata i predati ga pravdi. A sve će ovisiti o tome kako se John bude ponašao.

Pred saveznim šerifom Wyattom Gibbсом bio je težak put i on je prvi put u životu prokleo zvijezdu u džepu kaputa. Jer, ta je zvijezda predstavnika zakona stajala između njega i njegova brata.

Wyatt je htio biti sam.

Popeo se u mokro sedlo i odjahao dalje od obale Zmijske rijeke. Dvije milje dalje sjaši s konja, zapali malu logorsku vatru i sjedne pokraj nje, kako bi osušio odjeću.

Dillingerovi ljudi, koji su tragali za Gibbсом, našli su leš Tyja Warlocka. Zakopali su ga i nastavili po-tragu.

Gibbs se, osamljen, odmarao u divljini. Noć je prošla i sunce je grijalo njegovo skamenjeno lice. Prešao je rukom preko očiju, kao da će time otjerati sve užasne slike, uspravo se pokraj zapaljene vatre i slušao šum vjetra.

Upustit će se u borbu. Opasni protivnici, koji se ni pred čime ne uste-

žu jednog će dana stajati pred njime.

Ali, tog jutra nije mislio na Dillinger. Pitao se što se dogodilo s Kathleen O'Hara... i krenuo prema Shenandoahu.

Dillingerovi revolveraši nisu mu se ni jedan jedini put približili. Povremeno bi između drveća ugledao Zmijsku rijeku, kako blista na suncu. Ponekad je, pak, ugledao i mali čamac ili kanu, koji je nosio nekog putnika niz rijeku. Ovdje, u gornjem Oregonu postojala su velika područja u kojima nije bilo živog bića. Nije bilo prašine jugozapada, nije bilo mnogih gradova, željeznica i utvrda.

Wyatt nigdje nije naišao na trag svoga brata. John je iščezao; možda je John zauvijek napustio zemlju i bježao dalje prema sjeveru.

Jednog će dana ponovo vidjeti Johna.

Tako želi sudbina.

Ali, Dillinger mora upoznati čovjeka s bivoljim zatiljkom, njegov odlični način borbe, njegovu izdržljivost i hladnokrvnost!

Savezni šerif Wyatt Gibbs umio je biti nemilosrdno grub. Imao je snage i živaca da podnese i preživi i najteže udarce. Od njega se sve odbijalo, kao od sante leda.

Odlučio je krenuti osamljenim putem.

Konj je nosio čovjeka bivoljeg zatiljka u Shenandoah.

X

— Braća Warlock su mrtvi, gazdo.

Gotovo dva metra visoki Ko-

jack oslonio se o okvir vrata i hladnim pogledom promatrao Dillinger. Na ulici su razgovarali ljudi i toptali konji.

— A braća Gibbs?

Dillinger se uspravi iza stola i zarine zube u goruću cigaru.

Kojack nemarno slijede ramenima.

— Iščezli su, obojica. Tražili smo njihove tragove, ali bijaše previše tragova. U svakom slučaju pasji sin koji se predstavio kao Gibson, prešao je rijeku. Vjerojatno su obojica odjahali dalje.

Dillinger izvadi cigaru iz usta i zgnječi je u pepeljari. Njegove su sitne oči zlobno svjetlucale.

— Vjerojatno su odjahali u Shenandoah, Kojack. O'Hara ih je obojicu nahuškao na nas. Morate ih ubiti... u Shenandoahu ili bilo gdje drugdje, to mi je svejedno. Hoću da budu ubijeni!

— Dobro, gazdo. Poslat ću naše ljude u manjim skupinama tamo. Jedna od njih će već naći oba Gibb-sona i ustrijeliti ih.

— Nemoj mi previše obećavati! — razdraženo reče Dillinger. — Nimalo me ne zanima kako ćete vi to obaviti. Hoću vidjeti uspjeh. Ushodao se amo-tamo, ruku prekriženih na leđima. — Pošalji momke uzvodno, oni neka preuzmu pošiljku Zmijska rijeka pripada sada meni. Za nekoliko dana želim biti u Portlandu. Obavi sve ovdje. Ti ćeš me pratiti niz rijeku.

— U Portlandu je nekoliko trgovaca i vlasnika čamaca...

— Izaći ćemo nakraj i s njima. Napokon, plaćam vas zato da me oslobodite suparnika!

Na Kojackovu se licu pojavi sablasni smiješak. Šutke se odmakne od vrata i ode.

Dillinger spakuje neke stvari. Već je sada bio spreman za odlazak u Portland.

Malo poslije veća je skupina konjanika izjahala iz Camp Bannocka.

Na Zmijskoj rijeci ponovo je počeo lov na ljude.

...

Djevojčino je lice pokazivalo tihu tugu, duboki očaj i veliki jad zbog gubitka oca kojeg je voljela iznad svega.

Sjedila je sama u kući, okružena cvijećem onih koji su joj dolazili izraziti suosjećanje, ali miris cvijeća nije dopirao do njezine svijesti.

Ispred kuće se zaustavi neki jašač.

Zagor glasova postade jači, a onda se začuje metalni zveket čeličnih kotačića na mamuzama. Netko tiho pokuca o vrata.

Kathleen nije odgovorila. Vrata su se otvorila. Pod sunčanim zrakama što su pale unutra stajao je šerif Wyatt Gibbs.

Djevojka ga je prvi put vidjela. Pogledala ga je, ali kao da ga nije vidjela. Nije izgovorila ni riječi. Možda je znala tko je on, ali njezino lice nije pokazivalo nikakva osjećaja.

Zatvorio je vrata, još je nekoliko trenutaka držao kvaku, a onda skinuo šerif široka oboda i pride.

— Ja sam savezni šerif, Wyatt Gibbs, gospodice Kathleen — predstavi se zvučnim glasom. — Bio sam u Camp Bannocku i znam što se dogodilo. Nisam to mogao spriječiti. Žao mi je,

Kathleen ustane i pride prozoru. Stisnula je uske ruke jednu o drugu i gledala van, u sunčani dan.

I u svojoj tuzi bila je lijepa. Wyatt je šutio i promatrao je djevojku.

Kathleen je bila hrabra žena, koja je podnosila tešku sudbinu i nije se zbog nje slomila. Bilo je čudno što ima toliko snage.

— Otac mi je govorio o vama, ali nije htio kazati tko ste vi zapravo, gospodine Gibbs. Je li vas moj otac pozvao ovamo?

— Na, gospodice Kathleen. Došao sam ovamo tragajući za svojim bratom... — Wyattov je glas odjednom zvučao ogorčen i mračno. — Ako vas to može bar malo utješiti, gospodice... ubojica vašeg oca je mrtav. Morao sam ga ustrijeliti.

Okrenula se i ukočeno zagledala u njega. Tek je sada vidio da ima nebeskoplave oči svoga oca.

— Već ste doznali tko je ubojica, šerife?

— Jesam. Ubio ga je Ty Warlock.

Kathleen zatetura. Dovuče se do stola i spusti na stolicu. Njezino se lice trzalo. Pogledala je ploču stola i jedva vidljivo odmahнула glavom.

— Ty Warlock — prošaputa — mladi stranac. Zna li da mi je bio drag, šerife?

— Privlačno je izgledao, ali iza mnogih se lijepih pročelja krije pakao, gospodice. Ne smijemo nikada cijeniti nekoga po vanjštini. Najružniji su momci ponekad najvjerniji. Isto vrijedi i za žene.

— Možda ste u pravu, šerife. Ty Warlock me je uspio obmanuti. Bio je voljan pomoći, bio je ljubazan. Ne mogu shvatiti kako je to mogao učiniti.

— Mrzio je vašeg oca, gospođice. Htio je osvetiti svog brata. Zaboravite Tyja Warlocka.

Pogledala ga je očima punim suza.

— Nikada ga neću zaboraviti, šerife! Kako bih mogla zaboraviti očevog ubojicu!

Wyatt priđe stolu i ozbiljno pogleda djevojku.

— Ostajem u porječju Zmijske rijeke, gospođice Kathleen, sve dok više ne bude Dillinger a i njegovih revolveraša. Dillinger zna da sam uz vašeg oca i pokušat će sve kako bi me se riješio. Bilo bi bolje kad biste neko vrijeme stanovali u nekih drugih ljudi u Shenandoahu. Ova kuća nije sigurna.

— Što mislite time reći?

— Dillingeru bi moglo pasti na um da vas otme, gospođice. U tom bi se slučaju mogao nadati da će me domamiti u stupicu. Morate se sakriti, gospođice. Imate li prijatelja u Shenandoahu?

— Svi su građani moji prijatelji. — Kathleen se bolno nasmiješi. — Voljela sam Zmijsku rijeku i ovaj kraj, šerife, jer je ovdje bila moja nova domovina. Međutim, sada više ne mogu voljeti ovu zemlju, jer će me sve uvijek podsjećati na užasne događaje. Moram otići daleko odavde...

Wyatt na trenutak pomisli na ženu svog brata, koja ga je sramotno prevarila. I John je tražio zaborav.

— Kad ovdje završim što mi je dužnost, odjahat ću na jug. Ako budete htjeli, možete krenuti sa mnom, gospođice.

Ustala je i prišla mu sasvim blizu. Promatrala je njegovo grubo lice. Bio je ljudina, visok i krupan.

Mnogi ožiljci i bore na njegovu licu odali su joj da je mnogo puta preživio pakao. Ali, za Kathleen nije bilo odlučujuće lice. Bile su to njegove oči... te bistre oči, koje su toliko puta vidjele smrt, a ipak su mogle tako blago gledati. Imala je povjerenja u njega.

— Da, gospodine Gibbse, poći ću s vama. Čekat ću vas. Vratite se, šerife!

— Obećajem, gospođice Kathleen. Neću vas ostaviti na cjedilu.

Svladala ju je bol. Tražila je čovjeka koji bi joj mogao pružiti osjećaj sigurnosti. Zajecavši, oslonila se o njega i osjetila njegove snažne ruke.

Blago ali ipak čvrsto ovio ih je oko nje i čvrsto je držao.

— Ne plaćite, gospođice — promrmlja. — Vaš je otac oduvijek znao da ga jednog dana mogu ubiti. Bio je u sebi spreman na to. Dobro se sjećam kako mi je govorio o tome, a rekao mi je i to neka se brinem o vama.

Podigla je pogled prema njemu. Lice joj je bilo mokro od suza. S mukom je prošaputala:

— Vi ste dobar čovjek, šerife. I prijatelj.

— Sada moram poći — muklo je rekao. — Pazite na sebe, gospođice.

Pustio je djevojku, stavio šešir na glavu i krenuo prema vratima. Kathleen ga je slijedila i takla njegovu ruku. Htjela mu je nešto kazati, ali nije nalazila riječi.

Na njegovu se licu pojavi umirujuć smiješak. Htio je da Kathleen ponovo vjeruje u budućnost. Nije se smjela izgubiti u boli i tuzi.

— I na jugu je vrlo lijepo, Kathleen. Već sam odavno želio otići dobrom starom znancu koji lovi div-

lje konje u Arizoni. Vi biste se tamo sigurno dobro osjećali. Ondje se osjeća vjetar divljine, a prošlost postaje nevažna.

Zajecala je i zatvorila oči.

— Onda, dakle, Arizona — prošputa. — Radujem se tome.

Kathleen odjednom osjeti na obrazima velike, hrapave ruke. Wyatt se polako nagne i poljubi je u čelo.

— Samo se nemoj predati, Kathleen. Ti si hrabra žena.

Povukao je ruke, nasmiješio se i izišao.

Polagano ga je slijedila i ostala stajati pred kućom. On se već popeo u sedlo i jahao dolje prema rijeci. Putem je okrenuo konja i mahnuo joj rukom. Kathleen mu uzvraća pozdrav. Tada je nestao iza kuća.

Wyatt Gibbs je ušao u Kathleenin život, a djevojka je odjednom osjetila da će s njim dijeliti život. Poći će s njime onamo kamo on bude htio.

...

Serif Gibbs je i opet bio na putu.

Budno je jahao duž Zmijske rijeke i bližio se Camp Bannocku. Pregazio je rijeku i putovao kroz noć. Pod ledenim svjetlom zvijezda zauzdao je konja na maloj čistini blizu obale i sjahao.

Zapalio je malu vatru, sjeo pokraj nje i večerao. Tada se ovio pokrivačem i spremio na spavanje.

Međutim, san mu nije dolazio na oči. Neprekidno je razmišljao o Kathleen. Postala mu je važna, čak toliko da je potisnula i misli na brata Johna.

Odjednom, Wyatt začuje tihi šum.

U istom se trenutku našao na nogama i zgrabio vinčesterku. Pognut,

čekao je pokraj vatre. Tanka vijuga dima podizala se prema krošnjama. Mjesečina se njihala na vodi. Magla je visjela iznad šume i strmih grebena stijena.

Približavali su se jahači.

Wyatt odbaci pokrivač. Hitro je skočio, kliznuo između drveća i sagnuo se.

Potmul topot utihne. Jahači su zasigurno osjetili miris vatre.

Gibbs stisne oči i hladno se zagleda u čistinu.

Neko se vrijeme nije ništa dogodilo, čulo se samo neumorno klokotanje vode i šuškanje grana koje su visjele do vode.

Odjednom, zamijeti dvije sagnute muške spodobe s puškama spremnim da opale, na rubu čistine.

Dillingerovi ljudi!

Pažljivo su gledali prema vatri. Ugledali su pokrivač što ga je skrivalo grmlje. Vrlo polako krenuše iz sjene drveća.

Približavali su se mjestu gdje je Wyatt logorovao. Vidjeli su njegova konja, ostatak hrane pokraj vatre i zdjelu s tronošcem.

Njuškali su na vjetru poput krvočnih pasa. Odjednom su se sotoniski nacerili i počeli pucati u pokrivač. Nisu znali leži li netko, i tko, ispod pokrivača. Bili su spremni pucati kroz pokrivač i ne znajući koga će ustrijeliti. To nije morao biti traženi Gibbs; mogao je biti bilo koji čovjek koji je bezazleno jahao na Zmijsku rijeku i nije ništa znao o njima.

Pucali su bez ikakvih obzira.

Olovo je probijalo pokrivač; na tkanini su svuda bile rupe. Grmlje iznad njega slabo se micalo, pa je izgledalo kao da se ispod pokrivača ukočio čovjek.

Promuklo su se smijali.

— Zaradili smo tisuću dolara! — pobjedonosno reče jedan od njih.

Požurili su vatri i zgrabili pokri-vač. Nekoliko trenutaka potpuno skamenjeni, netremice su zurili u grmlje. Trebalo im je dosta vremena dok su shvatili da su namamljeni u klopku.

Kad su se uspravili, iznenadila ih je smrt. Vinčesterka je poslala olovo na čistinu. Oba su se odmetnika srušila.

Ptice su kriještale i uzletjele s drveća. Proletjele su iznad rijeke.

Jeka metaka muklo je odjekivala šumom.

Wyatt Gibbs iziđe, iz zaklona s vinčesterkom iz koje se dimilo i pride vatri, pa se zagleda u mrtvace. Jedan je od njih napola ležao u žeravici. Wyatt se sagne, da bi ga podigao, kad začuje divlje siktanje metka iznad sebe i oštri prasak.

Nevjerojatno brzo se baci u stranu i otkotrlja dalje. Meci su se zari- vali tik uz njega u šumsko tlo. Teško dišući, okrenuo se u grmlju. Olovo je trgalo lišće, grane i visoku travu. Oštro je udario o neko drvo, skotrljao se i otpuzao dalje. Suho je lišće šuštalalo ispod njega.

Na rubu čistine lomile su se grančice. Mamuze su zveckale. A onda zavlada tišina.

Treći je protivnik vrebao.

Wyatt Gibbs je bio ledeno miran. Polagano je zavukao ruku u džep košulje i izvukao šerifsku zvijezdu.

Pijesak uz obalu blistao se na mjesecini. Između grmlja klizila je neka spodoba. Zlikovac je stigao do obale i htio načiniti luk oko logorske vatre, kako bi dospio Gibbsu iza leđa.

Međutim, čovjek bivoljeg zatiljka blo je spreman i promatrao ga je. Htio ga je uloviti živog.

Odmetnik je poput životinje puzao po pijesku. Odjednom je nešto svijetlo palo na tlo ispred njega i zablistalo pod blijedom svjetlošću.

Komadić metala — šerifska zvijezda!

A iz tame ispod drveća dopre ledeni glas, koji načas ukoči zločinca.

— Točno si mi na nišanu, razboj- niče!

Odmetnik je reagirao kako je Wyatt očekivao i nadao se. Umjesto da se preda, skočio je, opalio i pokušao pobjeći.

Metak ga je naglo oborio.

Ponovo je ustao, zateturao, dospio u rijeku i nasumce opalio. Tada se srušio u vodu i potonuo.

Malo kasnije Wyatt je uvio prorešetani pokrivač, stavio ga na konja i odjahao.

Sada je točno znao da Dillingero- vi revolveraši tragaju za njim i da su krenuli u malim skupinama, kako bi ga ubili.

Htio je sebi pucnjavom osloboditi put do Dillingera.

Sada je čovjek bivoljeg zatiljka nosio šerifsku zvijezdu zakopčanu na kožnom kaputu. Sada je kao sa- vezni šerif jahao duž Zmijске rije- ke, kako bi pribavio poštovanje za- kona. Nije jahao zbog osвете, već zato da opasne zločince učini ne- škodljivima.

Prema tome kako će oni postupi- ti, on će im uzvratiti...

...

Ostao je kraj rijeke.

Prije svanuća, odjednom začuje glasove. Slojevi magle spustili su se nisko pod drveće. Bilo je hladno i

vlažno. Rijekom je plovila olupina nekog izgorjelog čamca; mora da se bila zakvačila negdje na obali i tek je sada pošla za izgorjelim ostacima ostalih čamaca, koji su bili sve što je ostalo O'Hari nakon pokolja na obali Zmijske rijeke.

Glasovi zamuknuše.

Wyatt klizne s konja, ostavi ga i počne se šuljati duž obale.

Visoki, jaki muškarac kretao se spretnošću Indijanaca. Pred njim su na rijeci logorovali odmetnici. Do Wyatta su dopirali odlomci rečenica. Mogao je razumjeti sasvim malo, ali ipak toliko da je mogao biti siguran kako su ovo Dillingerovi ljudi.

Na ovome je dijelu rijeka bila prilično duboka. Prijeko, u maglovitoj pari, jedva su se razaznavale strme stijene što su stršale u vis. I na ovoj su se strani iz gustog zelenila drveća uzdizale stijene. Zmijska rijeka tekla je nekim klancem.

Tada Gibbs začuje smijeh.

S mukom je napredovao. Pred njim, na obali, iz magle su se nazorale čudne stijene i priječile mu put. Pođe ulijevo i naiđe na prolaz.

Tlo na obali bilo je močvarno. Malo utonuvši u nj, nepomično je stajao i gledao prijeko, kako četiri zlikovca sjede pokraj vatre, piju i razgovaraju kao da nedaleko i naširoko nema baš nikakve opasnosti.

Da Wyatt Gibbs nije bio ovdje, mogli bi se zaista osjećati sigurnima. Jer, Dillinger je postao vladar porječja.

— Gdje je samo ostao Kojack? — odjednom upita jedan od četvorice.

Wyatt Gibbs nije ni slutio da se opasni Kojack u iznenadnom »napa-

du« sžete popeo na jednu od stijena, kako bi jednom bio sam.

A revolveraš je vidio šerifa kako dolazi.

Čučao je na stijeni pokraj obale, s koltom uperenim u Wyattova leđa. Već odavno je vidio šerifsku zvijezdu, ali ga zbog nje nije obuzela panika. Nemilosrdno je ciljao točno u sredinu leđa. Vidio je široki bivoľji zatiljak i podrugljivo se smiješio.

— Kojack! — dovikne iznenada jedan od onih kraj vatre. — Dođi ovamo!

Wyatt se i nehotice sagne.

Točno u tom trenutku Kojack je opalio. Metak pogodi metu.

Wyatt se naglo okrene, klizne do stijene i nestane iz Kojackova vidokrug.

Zlikovci zaurlikaju i izvuku revolvere.

Plamena bol prožme Wyattovo tijelo. Grčevito je stiskao vinčesterku. Zatreštaše revolveri, fijukaše meci.

Gibbs skoči u vodu i zaroni.

Kojack je, raskrečenih nogu i pognut, stajao na stijeni i gledao u rijeku.

Njegovi drugari dotrče dolje i, prošavši kroz močvaru, okupe se na obali.

— Uskoro mora izroniti! — poviče Kojack. — Pucajte!

Sasuli su salvu metaka u vodu. Meci su posvuda pljuštali u vodu i tražili metu.

Iznad Zmijske rijeke lebdjela je magla.

Zlikovci ponovo napune oružje. Kojacku samo što ne ispadoše oči. Proklinjao je maglu i držao spremno oružje.

Wyatt je još uvijek bio u vodi, nevidljiv. Uhvatio se za neko deblo, koje je zapelo između stijena u rijeci a samo je granje virilo iz vode. Obuzeo ga je osjećaj da će mu se raspuknuti pluća. Svijetle pruge u vodi odavale su put metaka. A ipak je izronio, udahnuo zrak, čuo pucnjavu, pa ponovo zaronio.

Kiša metaka sasula se u rijeku.

Vjetar je tjerao oblake magle tamo-ovamo. Kojackov je pogled vrebao iznad površine vode. Odjednom, otkrije tamno tijelo u rijeci. Krikne i opali. Više od deset metaka pogodi tijelo i ono polagano otplovi niz rijeku.

Wyatt Gibbs bijaše likvidiran.

Kojack se spusti sa stijene i ponovo napuni koltove. Dah mu je zviždeći prelazio preko usana. U njegovim je hladnim očima blistao pobjedonosni izražaj.

— Odjahat ćemo u Camp Bannock! Gibbs je bio savezni šerif. Dillinger će se radovati što smo ga likvidirali. Takav bi nam šerif mogao postati prokleta opasan.

Popeli su se na konje i odjahali. Sunce se podiglo i dnevno svjetlo obasja krajobraz s rijekom.

U podne su Kojack i ostali stigli u Camp Bannock.

Dillinger je stajao pred salunom »Taverna Riverside« i čekao Kojacka. Ugledavši izražaj lica svog revolveraša počeo se cerekati, a njegove sitne svijetle oči, koje su umjele gledati vrlo prijateljski ali i podmuklo, blistale su od zadovoljstva.

— Imate li ga?

— Da, gazdo. Plovi kao leš niz rijeku. Možda će ga za nekoliko tjedana pronaći u Pacifiku.

— Odlično, Kojack! Sada možemo krenuti. Momci su zasigurno

već preuzeli pošiljku na istočnoj visoravni. Neka pripreme veliki čamac. Odvest ćemo se na rijeku Columbiju i za nekoliko dana bit ćemo u Portlandu. Zmijaska rijeka već pripada nama. Sada moramo još prisvojiti Columbiju i ovladati njome.

— Gazdo, onaj Gibbs koji se nazvao Gibson bio je savezni šerif. Pretpostavljam da ćeš sa mnom, u čast toga, popiti viski.

— Šerif?! — Dillinger se ukoči. — Kako je on, do vraga, dospio ovamo? Nemoguće da ga je O'Hara pozvao. Napokon, bio je uvjeren da će i sam uspjeti.

— O'Hara i šerif su mrtvi, pa ne moramo o tome više razmišljati. Sada nam jedino još nedostaje drugi Gibbs. Ali, nekoliko je naših momaka još na putu. Oni će ga uloviti.

Ušli su u salun. Pili su viski i smijali se, svjesni svoje jakosti i moći.

Više nije bilo protivnika. Uspjeli su! Sada su željeli proširiti vlast i na porječje Columbijske rijeke. I opet će djelovati grubo i bez milosti, terorizirati ljude pokraj te rijeke i izgaziti sve pod sobom.

Dva sata kasnije krenuo je »Flat Boat« s pristaništa. Brod je vozio Dillingera, Kojacka i još nekoliko zlikovaca niz rijeku.

XI

John Gibbs je sjedio pokraj vatre i, zadubljen u misli, promatrao plamen. Znoj mu je zalijepio kosu o čelo.

Mislio je na brata Wyatta i na svoju budućnost. Osjećaj nemira u njemu postajao je sve jači. Znao je: mora bježati što dalje, zbaciti sa sebe prašinu prošlosti i negdje, u nekom gradiću na sjeveru početi novi život. U Kanadi, gdje ga nitko ne poznaje i kamo ne može doći nikakav savezni šerif.

Drvo je tiho pucketalo. Iz šume je do rijeke dopirao lagani vjetrić. U dolini, breze su blistale na suncu. Na istoku je bio klanac kroz koji je tekla Zmijska rijeka.

John je bio prezadubljen u misli da bi čuo tihe korake.

Odjednom, odjekne nekoliko pucnjeva. Stresao se, bacio u stranu i posegnuo za oružjem. Ali, nije ga dohvatio. Već je ugledao pred sobom lica dvojice odmetnika.

Znao je da je s njim svršeno.

— Samo uzmi oružje — naruga mu se jedan od njih. — Hajde već jednom Gibbse! Sa zadovoljstvom ćemo te ubiti. Bit će nam to pravi užitak... ortače.

John se s mukom svladavao.

— Što se dogodilo? — prošaputa. — Zašto me hoćete ubiti? Pa, ja sam jedan od vas.

— Budalo! Doznali smo od Kojacka da je tvoj brat bio savezni šerif. Možda si to i ti?

— Moj brat? — zastenje John Gibbs.

— Da, ortače. On je mrtav. Kojack i ostali su ga ustrijelili. Njegov leš plovi rijekom. Ti ćeš za njim...

John Gibbs im nije mogao pobjeći. Ugrožavali su ga koltovima i zlobno se smijali. Jedan ga je razoružao i odstupio natrag, a drugi je ostao pred njim i podrugljivo mu se smijao.

U dolini odjeknu pucnjevi.

Gibbs nije vidio snijegom pokrivenne planine ni ljepotu divljine uz Zmijsku rijeku... gledao je smrt u tamnim otvorima revolverskih cijevi.

— Da — bezosjećajno reče — vi ćete me ubiti i osjećat ćete se silno jaki. Ali, vi ste samo bijedni revolveraši. Borio bih se protiv vas i lovio vas sve dok ne biste crkli predamnom. Vi to znate i zato je za vas bolje da me ustrijelite.

Nasmijali su se, nasilu.

— Previše pričaš, Gibbse.

— Znam da moram umrijeti.

John je bez oružja sjedio pokraj vatre i praznim pogledom gledao odmetnike.

— Dao bih mnogo da mogu još neko vrijeme živjeti. Tada bih otjerao Dillingera u pakao. Zato što je dao ubiti mog brata. Ali, vi to ne razumijete. Usprkos svemu, prokletost sam volio brata. Samo, bio sam drugačiji od njega; nisam bio šerif, a ni hrabar poput njega. No, uskoro će ovamo doći drugi šerif. Netom bude ubijen jedan između njih, mnogi drugi šerifi polaze u potragu za ubojicama. A oni će naći Dillingera.

Odmetnici su oklijevali. Htjeli su uživati u pobjedi. Željeli su vidjeti Gibbse kako dršće, čuti ga kako ih moli za milost. Ali, on je ostao potpuno miran.

— Pucajte! — prošaputa naposljetku John propuklim glasom. — Ubijte me. Što čekate, prokleti psi?

— Ako on to hoće... — reče jedan od zlikovaca.

— Da, najbolje da ga odmah ustrijelimo — odgovori drugi. — Htio bih se vratiti u Camp Ban-nock.

John zatvori oči.

Čekao je metke.

Oštro i prodorno razbili su tišinu na rijeci. Tijela su se srušila s mukom bukom.

Oštar dim zapuhnu Johnovo lice. Naglo je otvorio oči i ugledao pred sobom mrtve odmetnike.

Između svijetlih breza začu se pucketanje.

Netko je ponovo punio vinčesterku.

John se ukočeno okrene na zemlju. Njegove su oči snažno svjetlucale. Mislio je da vidi duha, ali čovjek koji je stajao između breza, krvava ramena, čija je mokra odjeća još bila prilijepljena uz tijelo, objema je rukama držao vinčesterku.

Bio je to njegov brat Wyatt.

— Živ sam, Johne!

Šerifov je glas zvučao promuklo i otegnuto. Wyatt je malo posrtao. Razbarušena kosa visjela mu je na licu. Na obrazima je imao mrlje sive poput pepela.

— Wyatt — zastenje John. — Zar si to uistinu ti?

— Jesam, Johne. Pokraj stijena u klancu voda je nosila leš nekog odmetnika. Kojack je vjerovao da sam to ja.

John, dršćući, ustane.

— Moram ti mnogo toga reći, Wyatt. Sve ću ti ispričati.

— Ja to već znam, Johne. — Wyattovo lice nije pokazivalo nikakvu radost niti blagost. — Ustrijelio si Pat i Cassidyja. Ubio si dvoje ljudi... iz mržnje i divlje ljubomore.

John zatetura.

— Ti si šerif, Wyatt...

— Da, i morao bih te uhapsiti. Ali, neću to učiniti. Pomisao na Pat dovoljna ti je kazna. Jednog ćeš dana dobrovoljno potražiti smrt, jer nećeš moći više izići nakraj sa živo-

tom. Ja sam već zaboravio Pat, ženu koja mi je nekada bila vrlo draga, a koja je tebe tako sramno prevarila. Pođi svojim putem, John! Odlazi ispred mojih očiju!

— Wyatt! — zastenje John. — Nemoj me tjerati, Napokon, braća smo. Oh, nisam mogao više izdržati, bio sam sav izbezumljen. Jedne olujne noći ustrijelio sam Pat i Bruela, onog prokletog psa koji mi je oduzeo Pat. Nitko u gradu nije ništa znao o tome. Morao sam sam izići s time nakraj. Kad sam god vidio Bruela Cassidyja bijedno sam se osjećao. Najradije bih ga zatukao poput štakora. Ali sada znam da sam zaprljao ruke na tom nitkovu. Oh, žao mi je, Wyatt! Ne zbog Cassidyja, niti zbog Pat. Zbog tebe, Wyatt. Moraš mi vjerovati, brate!

Wyatt proguta boli. Ponekad se sve rasplinjavalo pred njegovim očima. Teško je gutao, kao da ga guši neka nevidljiva ruka.

— Idi! — sumorno reče.

— Htio bih ti pomoći, Wyatt.

— Ne, brate, nije mi potrebna pomoć. Ni tvoja. Nestani, makni mi se s očiju. Želim te zaboraviti, kao što sam zaboravio i Pat.

— Molim te, Wyatt! Zar me ne možeš shvatiti?

— Neću, Johne! Ne želim više baš ništa shvatiti. Popni se na konja i odjaši. I zaboravi da si imao brata. Mnogo sreće...

Wyatt se okrene i teškim se koracima udalji.

John je gledao kako nestaje između breza i grmlja.

— Wyatt! — molećivo klikne. — Ne smiješ me prokleti!

Nije dobio odgovora. Vjetar je šumio u krošnjama.

Dima od baruta je nestalo. Sunce je jarko sjalo. Snijeg se blisao na vrhuncima. Negdje na Zmijskoj rijeci zapjevala je ptica.

John Gibbs je još dugo sjedio kraj vatre i gledao ispod breza, gdje mu je nestao brat.

• • •

»Mnogo sreće, bratel!»

Mislio je to iskreno, jer je poznavao Johna i znao da mu brat ide u susret teškim trenucima, dugim noćima bez sna, u kojima će ponovo sumorno razmišljati i pred sobom gledati ženin lik.

Wyatt s mukom svuče kaput i košulju. Kojackov ga je metak pogodio odostrag u rame i načinio duboku ranu. Izgubio je mnogo krvi, osjećao se slab. Ronjenje i plivanje u rijeci još više su ga izmori- li. Izgubio je mnogo snage prije nego se dovukao natrag do konja.

Izvadio je iz bisaga zavoj i stavio ga na ranu. Dršćući, navuče košulju i kaput, a onda se sruši.

Sunčane zrake okrnule su krošnje. Plavkasti je suton ležao iznad rijeke. Rojevi mušica plesali su ispod drveća na vodi.

Odjednom, zarže konj.

Wyatt nagonski posegne za oružjem. Bila je to već spontana, nesvesna kretnja. S mukom uspravi gornji dio tijela. Sjedio je, osluškujući, na zemlji. Sunčevo je svjetlo treperilo kroz krošnje.

Odupirao se slabosti, stiskajući zube. Teško je disao.

Osušena krv prekrila je šerifsku zvijezdu.

Neki drugi čovjek bi sada odu- stao, bezvoljno bi ležao pokraj rijeke i ne bi više imao nikakvih izgleda.

Čovjek bivoljeg zatiljka nije se predavao.

Osjećao je opasnost.

Međutim, osoba koja mu se pribli- žavala nije bila opasna. Odjednom je ugledao krhku pojavu duge crne kose.

Meka haljina od kože obavijala je tijelo Indijanke iz plemena Paiute. Na njezinom licu lebdio je djetinjasto blagi smiješak. Prišla je bliže i kleknula kraj njega.

Wyatt je nije poznavao. Nije znao da je živjela s Dillingerovim ocem. Bila je naviknuta raditi i pomagati.

— Uskoro ćeš ozdraviti — prošapće Indijanka. — Moraš mirno ležati, a ja ću se pobrinuti za tebe.

Kliznula je oдавде i ispod drveća potražila lišće s nekog grma. Kad se vratila, razvezala je zavoj, stavila lišće na otvorenu ranu i ponovno je zavila.

Bdjela je pokraj Wyatta dok je on skupljao snagu.

Spustila se noć.

Indijanka je naložila vatru, donijela iz svojih bisaga mljevenu kavu i lončić. Skuhala je kavu, kao što je to uvijek činila za Dillingerova oca, a Wyatt je pio i začuđeno i blago promatrao mladu Indijanku.

— Nemoj ništa govoriti — prošap- tala je. — Uskoro ćeš biti zdrav.

Zatvorio je oči, mirno je ležao, osjećajući kako nestaje boli iz rame- na. Napostjetku je zaspao.

Kad se probudio, i opet je bilo jutro, a Indijanka je još uvijek sje- dila pokraj njega. Ispod pepela žari- lo se ugljevlje. Iznad rijeke uzdizale su se ptice.

Wyatt uspravi gornji dio tijela i pogleda prema rijeci.

Ugledao je nekoliko čamaca. U njima su sjedili ljudi. U svakom je čamcu bilo tereta. Dillingerovi su ljudi krenuli prema rijeci Columbij.

Udarci vesala su zamukli. Čamci su nestali.

Wyatt pogleda mladu Indijanku.

— Moram u Camp Bannock — promrmlja. — Dillinger je zajedno sa svojim revolverašima napustio Camp. Treba mi čamac. Konja ću ostaviti u Camp Bannocku. Hoćeš li mi pomoći?

XII

Prošli su tjedni.

Na području ušća Willamette i Columbij svijetlila su svjetla Portlanda. Baklje su plamtjele na velikom pristaništu, gdje su pristajali brodovi. Odzvanjala je glazba. Ljudi su se smijali.

Wyatt Gibbs je osamljen stajao pokraj nekog skladišta. Blizu njega na pristaništu je bio usidren »Flat Boat« iz Camp Bannocka.

Već je odavno promatrao živost i buku uz Columbiju. Ove je večeri posljednji put čekao.

Kao i svake večeri, i danas je mršavi revolveraš Kojack došao do rijeke. Bio je odjeven u dobro sašiveno crno odijelo. Dugi kaput nije mogao sakriti dva kolta.

Kojack je upitao ljude koji su stražarili na »Flat Boatu« je li sve u redu, a kad su oni kimnuli, otišao je.

Wyatt ga je slijedio.

Revolveraš je povremeno zastajki-vao pred izlogom nekog dućana u

ulici s prodavaonicama. Kretao se čudno ukočeno.

Prolaznici su ponekad dospjeli između Kojacka i Gibbsa, pa je Wyatt često gubio iz vida revolveraša.

Naposljetku Kojack prijeđe ulicu i uđe u veliki, jarko rasvijetljeni salun.

Odjekivala je glazba, djevojke su plesale, dim je obavijao brojne svjetiljke.

Wyatt zastane pokraj ulaznih vrata. Jarko svjetlo u prvi trenutak ga je zaslijepilo.

Kojacka nije više bilo nigdje na vidiku.

Na natpisu iznad vrata bilo je Dillingerovo ime.

Znači, salun pripada njemu. Odavde je Dillinger slao svoje ljude u pothvate, huškao ih na protivnike i širio svoju strahovladu. Zasad još nitko nije znao da je kriv za mnoga ubojstva.

Ljudi su prolazili pokraj Wyatta.

Savezni šerif duboko uvuče zrak i opipa rame. U desnici je držao vinčesterku. Njegov dugi kožni kaput se ukrutio. Šerifska se zvijezda blistala na svjetlu.

Odjednom, Dillinger naiđe iz stražnje prostorije. Debeljko je s užitkom pušio cigaru. Smiješeći se, ogledavao se i kimnuo nekolicini muškaraca, koji su došli kao gosti.

Na pozornici, djevojke su plesale i pokazivale noge.

Dillinger se naizgled tromo okrene, a njegov pogled okrzne ulazna vrata. Male, svijetle oči zasvjetlucaše na mesnatom licu. Gurnuo je palac iza zlatnog lanca za sat i polagano izišao iz saluna. Stražnja se vrata zatvore.

U tom trenutku Wyatt osjeti tvrdi pritisak cijevi kolta između rebara, a nečija se ruka zarine u njegov široki zatiljak.

Tada se začuje promukli, prigušeni glas revolveraša Kojacka.

— Već sam odavno znao da me netko promatra, Gibbse, samo nisam znao tko me to ukorak slijedi! Hajde, natrag! Samo polako!

Wyatt je morao poslušati. Još je držao vinčesterku. Kojack mu stavi ruku na rame. Ljudi koji su prolazili nisu obraćali pažnju; da i jesu, smatrali bi ih prijateljima.

Kojack je primorao Wyatta da zaobiđe kuću. Stigli su u trokutasto stražnje dvorište i tu revolveraš gurne šerifa prema stražnjim vratima.

Grubi pritisak kolta nije popuštao. Wyatta je ponovo zaboljelo rame.

— Zaista si imao mnogo sreće, Gibbse — zasikta Kojack. — Kako si nam uspio pobjeći? Pa, vidjeli smo tvoj leš u rijeci.

— Bio je to leš jednog od vaših Kojack. Što ćete sada sa mnom?

— Još pitaš?! Ustrijelit ćemo te... a što bismo drugo? No, prije toga Dillinger želi razgovarati s tobom. Već sam mu rekao da me netko prati. Zato se i pokazao u salunu, kako bi tebe, glupane, prevario. Hajde, pasji sine, uđi!

Kojack grubo gurne Wyatta u kuću. Pred njima se vrata otvore i zraka svjetla padne u hodnik.

Tamo je stajao Dillinger.

— Vrlo mi je drago, šerife! — podrugljivo reče. — Molim vas, uđite.

Wyatt se nađe u luksuzno uređenoj sobi. Dillinger ga je zlobno promatrao.

Kojack zatvori vrata i spusti ruku s koltom.

— Tako sve završava, šerife — blagim će glasom Dillinger. — Sada je kraj. Kakav je to osjećaj, šerife?

S druge strane vrata odjednom se začuju žurni koraci. Wyatt nije dobio odgovoriti Dillingeru, a koraci se već udalje.

— Oduzmi mu vinčesterku, Kojack! — zapovjedi Dillinger. — I onda pogledaj tko je na hodniku.

Wyatt je već ispružio ruku s vinčesterkom i htio predati oružje revolverašu kad se vrata naglo otvore.

Ušao je John Gibbs. U ruci je držao revolver.

— Da se niste ni pomakli! Ili...!

Kojack se brzo baci u stranu opali.

John Gibbs se zgrči i zatetura unutra.

Dillinger je reagirao nevjerojatno brzo. Potrčao je prema vratima kako bi izišao.

Wyatt, koji je još držao vinčesterku, naglo se okrenuo, pokleknuo i satjerao metak Kojacku u glavu. Već je okrenuo vinčesterku i htio pucati u Dillingera, ali debeljko se u tom trenutku nalazio točno pokraj Johna, pa je uspio izići.

John učini dva, tri koraka i teško padne. Preko njegova lica preleti iskrivljeni smiješak. Pritisnuo je ruke na prsa, a između prstiju mu je curila krv.

— Wyatte...!

Glas mu je bio samo šapat. Htio je govoriti, sve objasniti, reći bratu da ga već dugo čeka u Portlandu, kako bi se zajedno borili protiv Dillingera, ali nije mogao više govoriti.

Sagnuvši se, Wyatt potrčeli prema vratima.

Dillinger je trčao duž hodnika, prema vratima što su vodila u veliki, svijetli salun. Već je otvorio vrata, našao se pod blistavim svjetlom kristalnih svjetiljaka i htio skočiti u stranu.

Savezni šerif opali.

Hroptavo kriknuvši, Dillinger se sruši u salun. Preokrene se, otkotrlja pod stolove i ostane beživotno ležati.

Gosti su pobjegli van. Djevojke su vriskale. Svjetiljke su se srušile sa stolova, plamenovi liznuše. Vatra zahvati zastore.

Wyatt se već nagnuo nad brata. S mukom ga je podigao i iznio iz kuće. S onu stranu priljavog dvorišta stavio ga je na zemlju i pogledao njegovo sivo lice.

— Znam što želiš reći, John —
— blago promrmlja. — Mnogo sreće, brate!

Nitko nije vidio šerifa Wyatta Gibbisa kako je, noseći brata na rukama, otišao odavde.

Podalje od rijeke Columbije našao je John svoj grob a Wyatt je napustio Portland.

S izletničkog broda odzvanjao je smijeh. Nitko od ljudi nije zamijetio grob iza drveća na obali...

KRAJ

KWIZ

• križaljke • testovi • rebusi
• ljubavne i krimi priče • žale

**izlazi svake
druge srijede**

40 STRANA - 3 DINARA

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

73. H. Werner: ZLOČIN OTACA
74. L. Wallis: U OLOVNOJ OLUJI
75. C. Martin: IZASLANICI PAKLA
76. R. McLeod: TEŽAK PUT DO MEKSIKA
77. R. Hogan: OVAJ GRAD PRIPADA JESSUPOVIMA
78. S. C. Lawrence: TEKSASANIN
79. Paul Evan Lehman: PAKAO U NOVOM MEKSIKU
80. H. S. Sharon: DRUŽINA SMRTI
81. L. Ernenwein: SNJEŽNI JAHACI
82. L. L'Amour: UTAH BLAINE
83. F. Short: ZAŠTITNIK IZ TEKSASA
84. Hal Warner: LESINARI TONTO BASINA
85. John Gilmoor: PAKLENA PIJESMA PUSTINJE
86. William O'Connor: DVOBOJ S PRIJATELJEM
87. Al Cody: NA STRANI INDIJANACA
88. Jim Sheridan: NAMAMI VUKOVE U ZAMKU
89. H. S. Sharon: SMRTI U SUSRET
90. H. S. Sharon: ĐAVOLJI RANČ
91. Clay Hunter: USAMLIJENIK S RIO BRAVA
92. Robert Ullman: MOHIKANINA DRUŽBA
93. H. S. Sharon: LOV NA DOLAR
94. Robert Ullman: ŠANSA ZA BENA
95. Shepard Rifkin: PUT KINGA FISHERA
96. L. L'Amour: DOLINA MIRA
97. H. Haton: KONJANICI IZ PAKLA
98. B. Arthur: DVA REVOLVERA
99. Dudley Dean: TVRD ORAH
100. D. B. Newton: POVRATAK OSVETNIKA
101. H. S. Sharon: OSVETA BUNTOVNIKA
102. H. S. Sharon: PLJAČKA U LOS ALAMOSU
103. J. T. Edson: ČOVJEK KALIBRA 44
104. Matt Chisholm: POBJEDA MCALLISTEROVIH
105. Lee Martin: ZLODUH SANTA RITA
106. Robert Ullman: KOLORADO KID
107. Bill Fargo: OTMJENI PLJAČKASI
108. Matt Chisholm: CRNI KAUBOJ
109. F. H. Cristian: DOUSNIK
110. U. H. Wilken: GROBAR JOE
111. L. L'Amour: OPASAN PUT
112. G. F. Unger: UNAJMLJENI REVOLVERAS
113. Frederick H. Christian: SUDDEN U ŠKRIPCU
114. Lee Floren: REVOLVERI IMAJU RIJEC
115. F. G. Unger: UMRIJETI ZA VIRGINIJU
116. Matt Chisholm: KRVAVE OKLADE
117. Marshall Grover: TREĆA PLJAČKA
118. J. T. Edson: VRIJEME OBRAČUNA
119. U. H. Wilken: NA ZMIJSKOJ RIJECI

U PRIPREMI:

120. J. H. Edson: U SUSRET BORBI

KOD VAŠEG PRODAVAČA NOVINA

**BIBLIOTEKA KRIMINALISTIČKO
— LJUBAVNIH ROMANA**